

**POWIAT
KIELECKI**

Informator dla osób z niepełnosprawnościami

Wydawca:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach

ul. Wrzosowa 44, 25-211 Kielce

tel. 41 200 17 00, 41 200 17 01

e-mail: sekretariat@pcprkielce.pl, <https://pcprkielce.pl/>

Dziękujemy instytucjom, przy współpracy których powstał informator:

Powiatowemu Urzędowi Pracy w Kielcach

Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Daleszycach

Powiatowym Poradniom Psychologiczno-Pedagogicznym w Piekoszowie i Bodzentynie

Państwowemu Funduszowi Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Świętokrzyskiemu Oddziałowi Narodowego Funduszu Zdrowia

Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Kielcach

Państwowej Inspekcji Pracy

Drugiemu Urzędowi Skarbowemu w Kielcach

POLREGIO Sp. z o.o.

PKP Kolejom Państwowym S.A.

Zarządowi Transportu Miejskiego w Kielcach

Poczcie Polskiej S.A.

Wydziałowi Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Kielcach

Powiatowemu Zespołowi ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowemu Ośrodkowi Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Informator nie stanowi wykładni prawa

Informator jest bezpłatny

Nakład: 2000 egzemplarzy

Informator został wydany ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu „Centrum Usług – Współpraca na rzecz społeczności lokalnej”

Spis treści

Wstęp.....	6
1. Zadania realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach.....	7
1.1. Dofinansowania dla osób z niepełnosprawnościami w związku z indywidualnymi potrzebami	8
1.1.1. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	8
1.1.2. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	9
1.1.3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	11
1.1.4. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	12
1.1.5. Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika.....	13
1.1.6. „Aktywny Samorząd”	14
1.1.7. Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi	16
1.2. Dofinansowania dla podmiotów realizujących zadania dla osób z niepełnosprawnościami	16
1.2.1. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	16
1.2.2. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.....	17
1.2.3. Zajęcia klubowe w WTZ.....	17
1.2.4. Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III	18
1.2.5. Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi	19
1.3. Inne projekty realizowane dla osób z niepełnosprawnościami	19
2. Praca.....	21
2.1. Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej.....	22
2.2. Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy.....	23
2.3. Dofinansowanie do 50% oprocentowania kredytu bankowego na kontynuowanie działalności gospodarczej lub rolniczej	25
2.4. Uprawnienia pracownicze	26

2.4.1.	Czas pracy.....	26
2.4.2.	Przerwy w pracy	27
2.4.3.	Prawo do dodatkowego urlopu i zwolnień od pracy	27
2.4.4.	Racjonalne usprawnienia	28
2.4.5.	Utrata zdolności do pracy na dotychczasowym stanowisku.....	28
3.	Orzecznictwo.....	29
3.1.	Orzeczenia o niepełnosprawności do 16. r.ż.	29
3.2.	Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16. r.ż.	31
3.3.	Legitymacja osoby z niepełnosprawnością	31
3.4.	Karta parkingowa.....	32
3.5.	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	33
4.	Ulgi i uprawnienia	36
4.1.	Ulgi na przejazdy.....	36
4.1.1.	Ulgi w komunikacji miejskiej	36
4.1.2.	Ulgi w komunikacji publicznej	40
4.2.	Podatki	44
4.3.	Inne ulgi	48
4.3.1.	Ulgi pocztowe	48
4.3.2.	Ulgi telekomunikacyjne	48
4.3.3.	Ulgi na abonament telewizyjny	49
4.3.4.	Wybory	50
4.4.	Świadczenia socjalne	51
4.4.1.	Świadczenia pieniężne	51
4.4.2.	Świadczenia niepieniężne	57
4.5.	Wypożyczalnie sprzętu	57
5.	Edukacja osób z niepełnosprawnościami	59
5.1.	Kształcenie specjalne	59
5.2.	Kształcenie integracyjne	60
5.3.	Nauczanie indywidualne.....	61
5.4.	Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka	62
5.5.	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne.....	62
5.6.	Transport uczniów	63

6.	Instytucje świadczące usługi dla osób z niepełnosprawnościami	64
6.1.	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	64
6.2.	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych	66
6.3.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.....	66
6.4.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	67
6.5.	Ośrodki Pomocy Społecznej.....	68
6.6.	Domy Pomocy Społecznej	69
6.7.	Środowiskowe Domy Samopomocy	72
6.8.	Warsztaty Terapii Zajęciowej.....	73
6.9.	Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze	74
6.10.	Zakłady Opieki Zdrowotnej	74
6.11.	Hospicja.....	76
6.12.	Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami	77
7.	Dostępność budynku Starostwa Powiatowego dla osób z niepełnosprawnościami.....	80

Wstęp

Przekazujemy w Państwa ręce informator dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Informator został przygotowany w celu przybliżenia formy pomocy, uprawnień oraz ulg z jakich mogą korzystać osoby z niepełnosprawnościami.

W publikacji ujęto tematykę związaną z zadaniami realizowanymi przez: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach (m.in. dofinansowania dla osób z niepełnosprawnościami udzielane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych), Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności oraz inne instytucje.

Informator zawiera opis ulg i uprawnień przysługujących osobom z niepełnosprawnościami w obszarze m.in.: komunikacji miejskiej/publicznej, usług pocztowych, podatków. Wskazuje również instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe, które świadczą usługi dla osób z niepełnosprawnościami.

Zadaniem informatora jest przede wszystkim pokazanie gdzie, z jakich form wsparcia i na jakich zasadach mogą korzystać osoby z niepełnosprawnościami. Publikacja zawiera najważniejsze informacje. Stan prawny opisanych w poradniku zagadnień może ulegać zmianie, dlatego też umieszczono wykaz podmiotów wraz z adresami, numerami telefonów i e-mailami oraz stronami internetowymi, u których można uzyskać pełne dane na temat realizowanych zadań.

Pozostaje mieć nadzieję, że przedstawione w informatorze zagadnienia przyczynią się do lepszego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w przestrzeni społecznej i zawodowej.

Serdecznie dziękujemy wszystkim instytucjom, które współpracowały z autorami informatora, przesyłając dane, bądź wskazując źródło ich uzyskania.

Informator będzie dystrybuowany bezpłatnie. Został przygotowany i wydany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu „Centrum Usług – Współpraca na rzecz społeczności lokalnej”. Jest wydany w formie papierowej oraz w wersji elektronicznej, dostępny na stronie Starostwa Powiatowego w Kielcach i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach.

1. Zadania realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach (PCPR) jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej powiatu kieleckiego.

Jednym z zadań PCPR jest wdrażanie rehabilitacji społecznej dla osób z niepełnosprawnościami poprzez m.in. udzielanie dofinansowania do:

- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Podstawowe dokumenty wymagane przy udzielaniu dofinansowania dla osób z niepełnosprawnościami, w związku z ich indywidualnymi potrzebami:

- wniosek dostosowany dla danego rodzaju dofinansowania wraz z oświadczeniem o wysokości dochodu w rodzinie oraz liczbie osób we wspólnym gospodarstwie domowym,
- kserokopia aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego.

Dodatkowe dokumenty, w zależności od rodzaju zadania, zostały opisane w dalszej części poradnika.

1. Dofinansowania przyznawane są według zasad określanych corocznie w Uchwale Zarządu Powiatu w Kielcach.
2. Dofinansowania przyznawane są w każdym roku kalendarzowym do wyczerpania środków PFRON przyznanych powiatowi według algorytmu na realizację zadań.
3. Dofinansowanie nie przysługuje osobom z niepełnosprawnościami, które mają zaległości wobec PFRON lub były w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku, stroną umowy o dofinansowanie ze środków PFRON, rozwiązanej z przyczyn leżących po stronie wnioskodawcy.

Szczegółowe informacje dotyczące ww. dofinansowań można uzyskać w:

Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach (PCPR)

25-211 Kielce, ul. Wrzosowa 44, poziom „0”

tel. 41 200 17 02, 41 200 17 04, 41 200 17 05

godziny pracy: od poniedziałku do piątku 7.15-15.15

e-mail: sekretariat@pcprkielce.pl

<https://pcprkielce.pl/>

ponadto na stronie

<https://pcprkielce.bip.gov.pl/>

znajdują się wnioski w zakładce Dokumenty do pobrania.

1.1. Dofinansowania dla osób z niepełnosprawnościami w związku z indywidualnymi potrzebami

1.1.1. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

Turnus rehabilitacyjny oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Cel to ogólna poprawa sprawności, wyrobienie zaradności oraz pobudzenie i rozwijanie zainteresowań osób z niepełnosprawnościami.

Wymagane dokumenty do wniosku:

- skierowanie na turnus wypełnione przez lekarza prowadzącego lub lekarza pierwszego kontaktu,
- kserokopia aktualnego orzeczenia o niepełnosprawności.

Rozpatrywanie wniosków:

- dofinansowanie przyznawane jest po zaopiniowaniu złożonych dokumentów przez Komisję, powołaną przez Starostę Kieleckiego.

Dofinansowanie udzielane jest raz w roku.

Wybór turnusu

W terminie 30 dni od powiadomienia osoba niepełnosprawna wybiera z elektronicznej centralnej bazy empatia.mpips.gov.pl na Portalu Informacyjno-Uslugowym EMPATIA, ośrodek rehabilitacyjny, biorąc pod uwagę potrzeby wynikające z rodzaju swojej niepełnosprawności.

Wysokość dofinansowania dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów szczegółowo określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie turnusów rehabilitacyjnych.

Szczegółowych informacji udzielają pracownicy PCPR w Kielcach pod nr tel. 41 200 17 04, od poniedziałku do piątku w godz. 7.15-15.15.

1.1.2. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

Bariery architektoniczne, w komunikowaniu się i techniczne są to wszelkiego rodzaju utrudnienia zaburzające osobom z niepełnosprawnościami funkcjonowanie w przestrzeni publicznej i indywidualnej. Likwidacja ww. barier ma umożliwić w miarę możliwości samodzielne funkcjonowanie osobie z niepełnosprawnościami.

UWAGA!

1. Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków PFRON.
2. Złożenie wniosku nie jest równoznaczne z przyznaniem dofinansowania.
3. Osoba z niepełnosprawnością, która otrzymała dofinansowanie, zawiadamiana jest pisemnie. Kolejnym etapem jest przygotowanie i podpisanie umowy oraz określenie wysokości dofinansowania i udziału własnego wnioskodawcy.
4. Wysokość dofinansowania uzależniona jest od ilości środków finansowych, jakie powiat kielecki w danym roku otrzymuje z PFRON. Maksymalna kwota dofinansowania wynosi **do 95% kosztów zadania**, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. **Udział własny wnioskodawcy to minimum 5% kosztów przedsięwzięcia.**
5. Wnioski ocenia Komisja.

Szczegółowych informacji udzielają pracownicy PCPR w Kielcach pod nr tel. 41 200 17 04, od poniedziałku do piątku w godz. 7.15-15.15.

Likwidacja barier architektonicznych

Bariery architektoniczne to wszelkiego rodzaju utrudnienia zakłócające funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnościami w najbliższym otoczeniu; ich likwidacja polega w szczególności na: modernizacji łazienki przez poszerzenie drzwi, zamontowaniu uchwytów, zamontowaniu armatury łazienkowej na wysokości dostosowanej do potrzeb osoby z niepełnosprawnością, zamontowaniu kabiny prysznicowej; wymianie podłóg na antypoślizgowe, likwidacji progów, wykonaniu podjazdu do budynku, zamontowaniu windy.

Dofinansowanie przysługuje osobom z niepełnosprawnościami, które spełniają łącznie poniższe warunki:

- posiadają aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,
- mają trudności w poruszaniu się,
- są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują.

Dodatkowe dokumenty do wniosku:

- aktualne zaświadczenie od lekarza specjalisty, zawierające informację o trudnościach w poruszaniu się wnioskodawcy,
- udokumentowana podstawa prawna zajmowania lokalu lub budynku mieszkalnego (akt notarialny, wyciąg z księgi wieczystej, użytkowanie wieczyste, umowa najmu),
- zgoda właściciela budynku lub lokalu mieszkalnego na przeprowadzenie prac budowlanych, jeśli taka zgoda jest wymagana,
- zaświadczenie z urzędu gminy o stałym zameldowaniu.

Sposób rozpatrywania wniosku:

1. Przed przyznaniem dofinansowania pracownik PCPR oraz magister inżynier konstrukcji budowlanych dokonują wizji lokalnych.
2. Następnie wnioskodawca przygotowuje kosztorys ofertowy, który podlega sprawdzeniu i na jego podstawie przygotowana jest umowa. Umowa określa zakres prac i wysokość dofinansowania z PFRON oraz udział własny wnioskodawcy.
3. Prawdliwość wykonania prac u osoby z niepełnosprawnością stwierdzana jest przez pracowników PCPR. Po zakończeniu realizacji zadania dokonuje się odbioru prac budowlanych. Po przedłożeniu faktury i uiszczeniu udziału własnego, następuje wypłata dofinansowania.

Likwidacja barier technicznych

Do barier technicznych należą wszelkiego rodzaju utrudnienia, zakłócające funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnością w najbliższym otoczeniu. W ramach zadania wnioskodawca może uzyskać dofinansowanie m.in. do zakupu: podnośnika wannowego, podnośnika transportowo-kąpielowego, rowerka trójkołowego, łóżka rehabilitacyjno-wspomagającego.

Dofinansowanie do likwidacji barier technicznych mogą otrzymać osoby z niepełnosprawnościami, których rodzaj niepełnosprawności wymaga korzystania z wnioskowanego urządzenia.

Dodatkowe dokumenty, które należy załączyć do wniosku:

- aktualne zaświadczenie od lekarza specjalisty, zawierające informację o zasadności zakupu wnioskowanego sprzętu,
- zaświadczenie z urzędu gminy o zameldowaniu.

Likwidacja barier w komunikowaniu się

Do barier w komunikowaniu się zaliczane są wszelkie ograniczenia, uniemożliwiające lub utrudniające osobie z niepełnosprawnością swobodne porozumiewanie się i przekazywanie informacji. W ramach tych barier dofinansowywany jest zakup usługi lub urządzenia.

W ramach zadania wnioskodawca może uzyskać dofinansowanie m.in. do zakupu: dyktafonu, maszyny brajlowskiej, komputera, telefonu, telefaksu, budzika świetlnego i wibracyjnego, lektorów i przewodników dla osób z dysfunkcją narządu wzroku.

Dofinansowanie mogą otrzymać osoby z niepełnosprawnościami, posiadające aktualne orzeczenie, którym zakup wnioskowanego przedmiotu lub usługi umożliwi bądź ułatwi wykonywanie czynności życiowych lub kontakt z otoczeniem.

Dodatkowe dokumenty do wniosku:

- aktualne zaświadczenie lekarskie od lekarza specjalisty i/lub psychologa, logopedy, pedagoga, zawierające informację o potrzebie likwidacji barier w komunikowaniu się, tj. potrzebie zakupu urządzenia lub usługi dostosowanej dla osoby z niepełnosprawnością,
- zaświadczenie z urzędu gminy o zameldowaniu.

UWAGA!

Z dofinansowania do likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się osoba z niepełnosprawnością może skorzystać raz na 3 lata.

1.1.3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny

Dofinansowanie mogą otrzymać osoby z niepełnosprawnościami, których przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

UWAGA!

Osobom, które przekraczają ww. kryterium dochodów dofinansowanie nie przysługuje.

Sprzęt rehabilitacyjny jest to urządzenie zalecone przez lekarza, niezbędne do rehabilitacji w warunkach domowych, które nie jest objęte ubezpieczeniem zdrowotnym. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie może udzielić dofinansowania na sprzęt, na wniosek osoby z niepełnosprawnością poparty zaleceniami lekarza prowadzącego. Do sprzętu rehabilitacyjnego dofinansowywanego przez PCPR należą m.in.: rowerki rehabilitacyjne, rotory do ćwiczeń kończyn dolnych i górnych, materace do ćwiczeń, bieżnie.

Dodatkowe dokumenty do wniosku:

- zaświadczenie lekarskie, potwierdzające potrzebę prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych przy użyciu wnioskowanego sprzętu,
- oferta określająca rodzaj oraz koszt zakupu wnioskowanego sprzętu.

UWAGA!

1. Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków PFRON.

2. Maksymalna wysokość dofinansowania wynosi **do 80%** jego kosztów, nie więcej jednak niż do wysokości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Szczegółowych informacji udzielają pracownicy PCPR w Kielcach pod nr tel. 41 200 17 02, od poniedziałku do piątku w godz. 7.15-15.15.

1.1.4. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze ujęte są w katalogu, który jest załącznikiem do **Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29.05.2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie**, gdzie zostały określone limity finansowania każdego przedmiotu w ramach ubezpieczenia, pokrywane przez Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) oraz wysokość udziału własnego wnioskodawcy w kosztach zakupu.

Przedmioty ortopedyczne są to przyrządy ortopedyczne niezbędne dla osoby z niepełnosprawnością w przypadku trwałego uszkodzenia sprawności organizmu, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego. Do przedmiotów ortopedycznych zaliczamy np. protezy kończyn, wózki inwalidzkie, przedmioty pionizujące, gorsety itp.

Środki pomocnicze są to te środki, które ułatwiają w znacznym stopniu, bądź też umożliwiają, funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnością w środowisku społecznym. Są nimi np. cewniki, worki do zbioru moczu, pieluchomajtki.

Dodatkowe dokumenty do wniosku:

- faktura określająca cenę nabycia, z wyodrębnioną kwotą opłacaną w ramach ubezpieczenia zdrowotnego oraz kwotą udziału własnego, lub inny dokument potwierdzający zakup, wraz z kopią zrealizowanego zlecenia na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (potwierdzoną za zgodność przez świadczeniodawcę realizującego zlecenie), albo
- kopia zlecenia na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, wraz z ofertą określającą cenę nabycia (z wyodrębnioną kwotą opłacaną w ramach ubezpieczenia zdrowotnego i kwotą udziału własnego) oraz termin realizacji zlecenia od momentu przyjęcia go do realizacji.

UWAGA!

1. Dofinansowanie ze środków PFRON do przedmiotu, który został zakupiony przez osobę z niepełnosprawnością, wymaga uzyskania zlecenia na zaopatrzenie w wyroby medyczne z Narodowego Funduszu Zdrowia, a także posiadanie aktualnego dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność w chwili zakupu przedmiotu.
2. Maksymalne dofinansowanie ze środków PFRON wynosi:
 - **do 100%** udziału własnego osoby z niepełnosprawnością wyznaczonego w limicie ceny NFZ,

- **do 150%** sumy kwoty limitu, wyznaczonego przez NFZ oraz udziału własnego osoby z niepełnosprawnością, jeżeli cena zakupu jest wyższa niż ustalony limit w rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

Wnioski o dofinansowanie mieszkańcy powiatu kieleckiego mogą składać w wersji papierowej osobiście lub przesyłając pocztą, a także elektronicznie poprzez system SOW sow.pfron.org.pl. Aby złożyć wniosek w Systemie SOW, należy mieć dostęp do Internetu, założyć konto oraz posiadać tzw. Profil Zaufany.

Szczegółowych informacji udzielają pracownicy PCPR w Kielcach pod nr tel. 41 200 17 02, od poniedziałku do piątku w godz. 7.15-15.15.

1.1.5. Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika

Warunkiem przyznania dofinansowania jest posiadanie przez wnioskodawcę w orzeczeniu o niepełnosprawności lub orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności symbolu 03-L lub 03-L wraz z symbolem 04-O lub symboli równoważnych stosowanych we wcześniejszych orzeczeniach.

Dodatkowe dokumenty do wniosku:

- aktualne zaświadczenie od lekarza specjalisty, zawierające informację o rodzaju niepełnosprawności, jeżeli rodzaj niepełnosprawności nie jest określony w orzeczeniu,
- oferta na wykonanie usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika,
- potwierdzenie posiadania przez tłumacza języka migowego wpisu do rejestru Wojewody.

UWAGA!

1. Dofinansowaniu nie podlega świadczenie usługi przez tłumacza PJM, SJM i SKOGN w organach administracji publicznej (przez organ administracji publicznej rozumie się ministrów, centralne organy administracji rządowej, wojewodów, działające w nich lub we własnym imieniu inne terenowe organy administracji rządowej zespolonej i niezespolonej, organy jednostek samorządu terytorialnego).
2. Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania, poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie.
3. Wysokość dofinansowania usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika nie może być wyższa niż **2%** przeciętnego wynagrodzenia za godzinę jej świadczenia.
4. Usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika dofinansowane ze środków PFRON może wykonywać osoba, która jest tłumaczem wpisanym w rejestrze Wojewody. Wykaz dostępny na stronie Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach <http://bip.kielce.uw.gov.pl> (zakładka Biuro Obsługi Klienta – realizacja ustawy o języku migowym).

Szczegółowych informacji udzielają pracownicy PCPR w Kielcach pod nr tel. 41 200 17 04, od poniedziałku do piątku w godz. 7.15-15.15.

1.1.6. „Aktywny Samorząd”

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych od 2012 roku zleca samorządom powiatowym realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” (AS). Realizacja programu AS odbywa się na podstawie dokumentów przygotowanych przez PFRON.

Warunki otrzymania dofinansowania przez osoby z niepełnosprawnościami oraz druki wniosków umieszczane są w każdym roku na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach oraz w systemie SOW.

Program AS składa się z Modułu I i Modułu II.

W **Module I** realizowane są następujące formy wsparcia:

Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności – do 16. roku życia lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu).
- Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu).
- Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego).
- Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu).

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności – do 16. roku życia lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu rąk).
- Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania.
- Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku).
- Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności do 16. roku

życia lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy).

Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności – do 16. roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności).

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności – do 16. roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym).

Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności – do 16. roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności).

Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności).

Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne – co najmniej na III poziomie jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności).

Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności – do 16. roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania).

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką, pomoc adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka).

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej, szkole policealnej lub kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

UWAGA!

Wniosek można złożyć w formie elektronicznej poprzez system SOW sow.pfron.org.pl przez całą dobę, również w dni ustawowo wolne od pracy.

Szczegółowych informacji udzielają pracownicy PCPR w Kielcach pod nr tel. 41 200 17 02, 41 200 17 04 (Moduł I), 41 200 17 05 (Moduł II), od poniedziałku do piątku w godz. 7.15-15.15.

1.1.7. Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi

PFRON przygotował do realizacji dla samorządu powiatowego program pomocy finansowej dla osób z niepełnosprawnościami, które w związku z pandemią COVID-19 zostały pozbawione możliwości uczestniczenia w zajęciach rehabilitacyjnych w placówkach, takich jak m.in.: warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, ośrodki rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawcze. Program przeznaczony był dla osób z niepełnosprawnościami, legitymującymi się aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Wysokość pomocy wynosiła 500 zł miesięcznie na jedną osobę niepełnosprawną, maksymalnie przez 5 miesięcy.

1.2. Dofinansowania dla podmiotów realizujących zadania dla osób z niepełnosprawnościami

1.2.1. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Warsztat jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, która stwarza osobom z niepełnosprawnościami niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej. Działalność warsztatu terapii zajęciowej (WTZ) finansowana jest w 90% ze środków PFRON, w 10% ze środków powiatu. WTZ mogą prowadzić różne podmioty np.: stowarzyszenia, samorządy, podmioty prywatne. Warsztaty działają na podstawie umowy podpisanej z powiatem.

Szczegółowych informacji udzielają pracownicy PCPR w Kielcach pod nr tel. 41 200 17 05, od poniedziałku do piątku w godz. 7.15-15.15.

1.2.2. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

Wsparcie udzielane jest organizacjom pozarządowym, zrzeszającym osoby z niepełnosprawnościami z powiatu kieleckiego, poprzez dofinansowanie do sportu, kultury, turystyki i rekreacji. Przykładowe zadania, jakie mogą być dofinansowane, to: wycieczki, konferencje, imprezy rozrywkowe i kulturalne, wyjścia do teatru, bilety wstępu na basen itp.

Wymagane dokumenty:

- wniosek organizacji pozarządowej,
- statut,
- liczba uczestników z powiatu kieleckiego, osób z niepełnosprawnością posiadających aktualne orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- zaświadczenie o posiadaniu konta oraz braku obciążeń i zaległości,
- oświadczenie o posiadaniu środków własnych.

UWAGA!

1. Stowarzyszenia mogą składać wnioski w siedzibie PCPR lub listownie w terminie **do 31 listopada w roku poprzedzającym ubieganie się o dofinansowanie**.
2. Dofinansowanie przysługuje osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej, jeżeli:
 - prowadzą działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku,
 - udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób z niepełnosprawnością warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania,
 - udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.
3. Wysokość dofinansowania wynosi **do 60%** kosztów całkowitych planowanego przedsięwzięcia. Stowarzyszenie musi posiadać środki własne, uzupełniające przyznane dofinansowanie. Środki te mogą pochodzić ze składek członkowskich i innych źródeł poza PFRON.

Szczegółowych informacji udzielają pracownicy PCPR w Kielcach pod nr tel. 41 200 17 04, od poniedziałku do piątku w godz. 7.15-15.15.

1.2.3. Zajęcia klubowe w WTZ

Program „Zajęcia klubowe w WTZ” ma na celu wspieranie osób z niepełnosprawnościami w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym. Zadanie to realizują WTZ, które prowadzą zajęcia klubowe, jako zorganizowaną formę rehabilitacji.

Adresatami programu są podmioty prowadzące warsztaty terapii zajęciowej, które przystąpią do programu. Pomoc finansowa w ramach programu udzielana jest adresatom programu PFRON przez samorządy powiatowe, które przystąpią do realizacji programu.

Beneficjentami programu są osoby z niepełnosprawnością, posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub orzeczenie równoważne), które:

- były uczestnikami WTZ i opuściły go w związku z podjęciem zatrudnienia,
- znajdują się na prowadzonej przez podmiot prowadzący WTZ liście osób, których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w WTZ.

1.2.4. Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III

Celem strategicznym programu jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnościami do rehabilitacji zawodowej i społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie.

Obszary wsparcia programu:

1. Obszar A – na inwestycje w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych, zapewniające dostępność do lokali zamieszkiwanych przez osoby niepełnosprawne.
2. Obszar B – na likwidację barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy, w zakresie umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami poruszania się i komunikowania.
3. Obszar C – na utworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych.
4. Obszar D – na likwidację barier transportowych.
5. Obszar E – na dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób z niepełnosprawnością.
6. Obszar F – na utworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej.
7. Obszar G – na finansowanie zadań ustawowych powiatu, dotyczących rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnością.

Dofinansowanie może zostać udzielone samorządom, organizacjom pozarządowym, jeśli nie posiadają:

- wymagalnych zobowiązań wobec PFRON,
- zaległości w obowiązkowych wpłatach na PFRON,
- wymagalnych zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego.

Szczegółowych informacji udzielają pracownicy PCPR w Kielcach pod nr tel. 41 200 17 04, od poniedziałku do piątku w godz. 7.15-15.15.

1.2.5. Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi

Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”. Moduł IV został uruchomiony w związku z pandemią COVID-19 i miał na celu udzielenie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami, w związku z sytuacją kryzysową. PCPR w Kielcach realizował specjalistyczne wsparcie dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów m.in.: w postaci poradnictwa psychologicznego, terapii rodzinnej, interwenta kryzysowego, usług wspomagająco-rehabilitacyjnych dla osób z aktualnym orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.

Adresatami pomocy były osoby z niepełnosprawnościami, posiadające aktualne orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub co najmniej umiarkowanym oraz ich otoczenie, poszkodowane w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi.

1.3. Inne projekty realizowane dla osób z niepełnosprawnościami

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach realizowało w okresie 3 ostatnich lat projekty współfinansowane ze środków krajowych oraz Unii Europejskiej, m.in.:

1. **Projekt pozakonkursowy „Centrum Usług – Współpraca na rzecz społeczności lokalnej”** realizowany od lutego 2019 r. do grudnia 2021 r. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Wdrażane w ramach projektu zadania dotyczyły m.in. organizacji usług opiekuńczych środowiskowych i sąsiedzkich, usług Asystentów Osób Niepełnosprawnych, usług teleopieki, uruchomienia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, zajęć usprawniająco-rehabilitacyjnych i hipoterapii, wsparcia specjalistycznego.
2. **Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021** w ramach Funduszu Solidarnościowego. Miał na celu zapewnienie dostępności do usługi asystenta osoby niepełnosprawnej. Zadania obejmowały m.in. wsparcie w: wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych; wyjściu, powrocie lub dojazdach w wybrane miejsca; załatwianiu spraw urzędowych; nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego -rodzaju organizacjami; korzystaniu z dóbr kultury.
3. **Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021** w ramach Funduszu Solidarnościowego. Program obejmuje świadczenia usług opieki wytchnieniowej poprzez zapewnienie członkom rodziny lub opiekunom, sprawującym bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności, możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki.

Szczegółowe informacje na temat realizowanych programów można uzyskać w PCPR w Kielcach pod nr tel. 41 200 17 01, 41 200 17 04, od poniedziałku do piątku w godz. 7.15-15.15.

Ponadto Powiatowe Centrum Usług Medycznych w Kielcach realizuje program pn. „Powiat Kielecki przyjazny dla mieszkańców w ograniczaniu skutków niepełnosprawności” skierowany do osób z niepełnosprawnościami. Głównym realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Usług Medycznych, z siedzibą w Kielcach, ul. Żelazna 35.

Centrum współpracuje z gminnymi/miejsko-gminnymi ośrodkami pomocy społecznej w zakresie kwalifikowania mieszkańców do udziału w Programie. Osoba z niepełnosprawnościami, biorąca udział w Programie, musi posiadać aktualne orzeczenie o niepełnosprawności oraz aktualną dokumentację medyczną (RTG, RM, USG itp.), która pozwoli na zakwalifikowanie do odpowiednich zabiegów rehabilitacyjnych, masażu, badania densytometrycznego.

Program skierowany jest do osób z terenu powiatu kieleckiego, które m.in.: mają utrudniony dostęp do zabiegów rehabilitacyjnych, spowodowany np. brakiem opiekuna podczas podróży, brakiem możliwości korzystania ze środka transportu dostosowanego do przewozu osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim itp.

Realizacja programu w PCUM odbywa się poprzez wykonywanie szeregu zabiegów rehabilitacyjnych (np.: laser, krioterapia, elektroterapia, pole magnetyczne, ultradźwięki, ćwiczenia w obciążeniu, ćwiczenia indywidualne, masaż klasyczny i wiele innych), dostosowanych do rodzaju i stopnia niepełnosprawności.

Program kierowany jest również do osób, które w celu poprawy sprawności fizycznej potrzebują sprzętu do rehabilitacji domowej. Osoby te mogą skorzystać z nieodpłatnej wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, m.in.: wózków inwalidzkich, rowerków rehabilitacyjnych, podpórek, balkoników, lamp Solux, rotorów, kul, stepperów itp. Osoby z niepełnosprawnościami, które chcą wypożyczyć niezbędny sprzęt do rehabilitacji domowej, muszą przedstawić zlecenie lekarskie, potwierdzające konieczność jego stosowania.

Wszystkie świadczenia dla osób uczestniczących w Programie są bezpłatne. W roku 2021 Program finansowano z budżetu powiatu kieleckiego.

Szczegółowe informacje pod nr tel. 41 377 03 87 – koordynator Programu lub 41 377 03 75 – wypożyczalnia, od poniedziałku do piątku w godz. 10.00-12.00.

2. Praca

Osoba z niepełnosprawnością może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotna – to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego,
- poszukująca pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności, posiadająca status „bezrobotnego”, może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej, określonych w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Osoba niepełnosprawna, zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako „poszukująca pracy” niepozostająca w zatrudnieniu, może również korzystać – na zasadach takich jak bezrobotni – z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:

- szkoleń,
- stażu,
- prac interwencyjnych,
- przygotowania zawodowego dorosłych,
- badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji,
- zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji,
- finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji,
- studiów podyplomowych,
- szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową,
- bonu na zasiedlenie,
- bonu szkoleniowego,
- bonu stażowego.

Dla osób z niepełnosprawnościami, posiadających status „poszukującego pracy” niepozostającego w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON.

Wszelkie informacje dotyczące ww. świadczeń można uzyskać w:

Powiatowym Urzędzie Pracy w Kielcach (PUP)

ul. Kolberga 4, 25-620 Kielce

tel. 41 367 11 00, 41 367 11 39, 41 367 11 53

od poniedziałku do piątku w godz. 7.00-15.00

e-mail: kiki@praca.gov.pl, www.kielce.praca.gov.pl

2.1. Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej

Wniosek o jednorazowe przyznanie środków z PFRON na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej może złożyć osoba z niepełnosprawnością, zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu, która:

- od co najmniej 12 miesięcy nie posiada wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, jako osoba prowadząca działalność gospodarczą,
- nigdy nie otrzymała bezzwrotnych środków publicznych na ten cel.

Wymagane dokumenty:

1. Wniosek Wn – O.
2. Kopia dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność.
3. Zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy, potwierdzające status osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy niepozostającej w zatrudnieniu i nie korzystanie ze środków Funduszu Pracy.
4. Zaświadczenie z Urzędu Skarbowego o nieprowadzeniu działalności gospodarczej w okresie co najmniej 12 miesięcy przed datą złożenia wniosku.
5. Zaświadczenie od lekarza medycyny pracy.
6. Oświadczenie o udzielonej pomocy de minimis w okresie obejmującym bieżący rok kalendarzowy i poprzedzające go dwa lata kalendarzowe (kopie zaświadczeń).
7. Dokument potwierdzający prawo dysponowania nieruchomością, na której będzie prowadzona działalność gospodarcza (np. akt własności, umowa najmu, dzierżawy, użyczenia itp.).
8. Dokument potwierdzający wolę innych osób lub podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, rolniczą albo działalność w formie spółdzielni socjalnej, przyjęcia wnioskodawcy do tej działalności.
9. Dokumenty potwierdzające dokonanie czynności pozwalających na zapoznanie potencjalnych klientów z ofertą planowanej działalności.
10. Dokumenty potwierdzające dokonanie czynności, które pozwolą na zapewnienie płynnej współpracy z dostawcą i innymi kontrahentami.
11. Dokument potwierdzający wysokość wkładu własnego.
12. Dokumenty potwierdzające uprawnienia i kwalifikacje wnioskodawcy lub innych osób, wymagane w planowanej działalności.
13. Dokumenty potwierdzające doświadczenie i umiejętności wnioskodawcy lub innych osób, wymagane w planowanej działalności.
14. Oświadczenie małżonka/ki, w którym wyraża zgodę na zawarcie umowy, przyznającej środki wnioskodawcy, w przypadku pozostawania we wspólności majątkowej.

UWAGA!

1. Wysokość pomocy została uzależniona od tego, na jaki okres osoba niepełnosprawna zobowiąże się do prowadzenia działalności gospodarczej, rolniczej lub członkostwa w spółdzielni socjalnej:
 - w przypadku zobowiązania przez okres co najmniej **12 miesięcy** – wysokość dotacji będzie **nie wyższa niż sześciokrotność przeciętnego wynagrodzenia**,
 - w przypadku zobowiązania przez okres co najmniej **12 miesięcy** – wysokość dotacji będzie wynosiła od **sześciokrotności do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia**.
2. Pomoc udzielana jest na podstawie umowy cywilnoprawnej zawieranej ze starostą.
3. Dostępne formy zabezpieczenia przyznanych środków:
 - weksel z poręczeniem wekslowym,
 - gwarancja bankowa,
 - blokada rachunku bankowego,
 - akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika,
 - zastaw na prawach i rzeczach,
 - poręczenie osób fizycznych, prawnych oraz nieposiadających osobowości prawnej, a posiadających zdolność do czynności prawnych.
4. Wnioski: pomoc przyznawana jest na podstawie „Wniosku osoby niepełnosprawnej o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej”.

2.2. Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy

Pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę z niepełnosprawnością, zarejestrowaną w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotną albo poszukującą pracy niepozostającą w zatrudnieniu, może otrzymać ze środków PFRON zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy.

O wsparcie może ubiegać się pracodawca, który:

- prowadzi działalność gospodarczą co najmniej 12 miesięcy,
- nie posiada zaległości wobec PFRON,
- nie posiada zaległości z opłacaniem w terminie podatków i składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
- nie znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej,
- nie toczy się w stosunku do niego postępowanie upadłościowe lub nie został złożony wniosek o likwidację.

Kryteria rozpatrywania wniosku:

- potrzeby lokalnego rynku pracy,
- liczba osób z niepełnosprawnością o określonych kwalifikacjach, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu,
- koszty wyposażenia stanowiska pracy,
- wkład pracodawcy w wyposażenie tworzonego stanowiska pracy,
- wysokość posiadanych środków PFRON przeznaczonych na ten cel w danym roku.

UWAGA!

1. Maksymalna wysokość zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na wyposażenie stanowiska pracy wynosi 15-krotność przeciętnego, miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego przez GUS na dany kwartał. Pracodawca korzystający z pomocy zobowiązany jest do:
 - przedłożenia pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy odpowiednio o przystosowaniu stanowiska pracy do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osoby zatrudnionej na wyposażonym stanowisku pracy lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na tym stanowisku,
 - poniesienia wskazanych w umowie kosztów oraz zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością, której dotyczy refundacja, w terminie ustalonym w umowie,
 - utrzymania stanowiska pracy przez okres co najmniej 36 miesięcy.
2. Zwrot kosztów przyznawany jest na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej ze starostą (zwrotowi nie podlegają koszty poniesione przed dniem zawarcia umowy).

Wymagane dokumenty:

1. Wniosek Wn – W.
2. Kopia dokumentu poświadczającego formę prawną prowadzenia działalności.
3. Zaświadczenie z ZUS o niezaleganiu w opłacaniu składek na ubezpieczenia, zaświadczenie o liczbie ubezpieczonych za ostatnie 12 miesięcy.
4. Zaświadczenie z Urzędu Skarbowego o niezaleganiu w podatkach.
5. Odpowiednio: bilans oraz rachunek zysków i strat za ostatnie 2 lata obrotowe – w przypadku podmiotów sporządzających bilans, w pozostałych przypadkach – roczne rozliczenie podatkowe za ostatnie 2 lata wraz z dowodem przyjęcia przez urząd skarbowy lub poświadczone przez audytora albo z dowodem nadania do urzędu skarbowego.
6. Zbiorczą informację o udzielonej pomocy de minimis w okresie obejmującym bieżący rok kalendarzowy i poprzedzające go dwa lata kalendarzowe wraz z kopiami zaświadczeń.
7. Oświadczenie o niezaleganiu z wymagalnymi zobowiązaniami wobec Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych w przypadku pracodawcy zatrudniającego do 25 pracowników.
8. Zaświadczenie z PFRON o niezaleganiu z wymagalnymi zobowiązaniami w przypadku pracodawcy zatrudniającego powyżej 25 pracowników.

9. Aktualne zaświadczenie z banku o posiadanych środkach finansowych, obrotach na rachunku za ostatni rok, zdolności kredytowej, ewentualnym zadłużeniu i prawnej formie zabezpieczenia oraz lokatach terminowych.
10. Dokument potwierdzający prawo do dysponowania nieruchomością, gdzie będzie utworzone stanowisko pracy dla osoby niepełnosprawnej.

2.3. Dofinansowanie do 50% oprocentowania kredytu bankowego na kontynuowanie działalności gospodarczej lub rolniczej

Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mogą być przyznane osobie z niepełnosprawnością, prowadzącej działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne, na dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego, zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności.

Pomoc ta może być przyznawana osobie z niepełnosprawnościami, prowadzącej działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne, jeżeli wnioskodawca:

- nie korzystał z pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo pożyczka została w całości spłacona lub umorzona,
- nie otrzymał bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo prowadził tę działalność co najmniej przez okres 24 miesięcy od dnia otrzymania pomocy na ten cel.

UWAGA!

1. Dofinansowanie przysługuje maksymalnie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego, zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności. Wysokość dofinansowania określa umowa cywilnoprawna, która określa obowiązki stron ją zawierających (starosta i wnioskodawcy)
2. Osoba z niepełnosprawnością, ubiegająca się o taką pomoc, powinna złożyć wniosek do starosty, właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności gospodarczej lub położenia gospodarstwa rolnego (własnego lub dzierżawionego).

Wymagane dokumenty:

1. Wniosek o dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej lub rolniczej ze środków PFRON.
2. Dokument potwierdzający prowadzenie działalności gospodarczej/własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego.
3. Kserokopia umowy kredytowej (z umowy wynika przeznaczenie kredytu, w związku z potrzebą ustalenia, że został on zaciągnięty na kontynuację działalności).

4. Informacja z banku o spłacie kredytu, aktualnym zadłużeniu, wysokości oprocentowania oraz terminach rat ich płatności (w przypadku umów już realizowanych).
5. Zaświadczenie z Urzędu Skarbowego, stwierdzające okres prowadzonej działalności oraz informację o niezaleganiu z płatnościami podatków.
6. Aktualne i ważne przez okres, na który umowa zostanie zawarta w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku, orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność.
7. Oświadczenie o nieposiadaniu wymagalnych zobowiązań wobec PFRON.
8. Zobowiązanie do przechowywania dokumentacji przez okres 10 lat.
9. Informacja o pomocy publicznej udzielonej wnioskodawcy.

Bliższych informacji na temat uprawnień osób z niepełnosprawnościami oraz pracodawców zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami udzielają pracownicy:

**Powiatowego Ośrodka Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (POZIRON)
Starostwa Powiatowego w Kielcach**

ul. Wrzosowa 44, 25-211 Kielce, pokój nr 16

tel. 41 200 16 61, 41 200 16 62

e-mail: laskawska.m@powiat.kielce.pl

e-mail: bilny.m@powiat.kielce.pl

godziny pracy: od poniedziałku do piątku 7.15-15.15

2.4. Uprawnienia pracownicze

Uprawnienia pracownicze osób z niepełnosprawnościami zostały uregulowane w rozdziale 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27.08.1997 r., a także w rozporządzeniach wykonawczych do tej ustawy. Uprawnienia pracownicze przysługują osobie z niepełnosprawnością od dnia, od którego osoba ta została wliczona do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych u danego pracodawcy.

W stosunkach pracy, tak jak wszystkich innych pracowników, zasady regulują przepisy prawa pracy, przede wszystkim Kodeks Pracy.

2.4.1. Czas pracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami czas pracy osoby z niepełnosprawnościami (bez względu na stopień jej niepełnosprawności) nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo. Osoba, posiadająca orzeczenie o **znacznym lub umiarkowanym** stopniu niepełnosprawności, może pracować maksymalnie **7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo**. Krótszy wymiar czasu pracy w przypadku znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie powoduje obniżenia przysługującego wynagrodzenia. Osobie, która otrzymywała wynagrodzenie w stałej miesięcznej stawce i przedstawiła orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, przysługuje wynagrodzenie w dotychczasowej wysokości. Pracownikowi, którego wysokość wynagrodzenia jest określona

w stawce godzinowej, przechodzącemu na skrócony wymiar czasu pracy, należy stawkę wynagrodzenia zasadniczego odpowiednio podwyższyć (w stosunku, w jakim pozostaje dotychczasowy wymiar jego czasu pracy do czasu skróconego). Osoba z niepełnosprawnością nie może być również zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych. Ustalony, zgodnie z powyższymi zasadami, wymiar czasu pracy obowiązuje od dnia następującego po dniu przedstawienia pracodawcy orzeczenia o niepełnosprawności.

UWAGA!

Ograniczenia w zakresie czasu pracy nie dotyczą następujących sytuacji:

- jeśli pracownik jest zatrudniony przy pilnowaniu,
- gdy na wniosek osoby zatrudnionej, lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne pracowników lub w razie jego braku, lekarz sprawujący opiekę nad tą osobą, wyrazi na to zgodę.

2.4.2. Przerwy w pracy

Na podstawie art. 134 ustawy z dnia 26.06.1974 r. Kodeksu pracy, wszystkim pracownikom, których dobowy wymiar czasu pracy wynosi **co najmniej 6 godzin**, przysługuje prawo do przerwy w pracy, trwającej **co najmniej 15 minut**. Zgodnie z art. 17 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27.08.1997 r. osobie z niepełnosprawnością przysługuje ponadto prawo do dodatkowej 15-minutowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek. Czas obu tych przerw wlicza się do czasu pracy.

2.4.3. Prawo do dodatkowego urlopu i zwolnień od pracy

Zgodnie z art. 19 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27.08.1997 r. osobom, posiadającym orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, przysługuje **dodatkowy urlop wypoczynkowy**, który wynosi **10 dni roboczych** w roku kalendarzowym. Prawo do pierwszego dodatkowego urlopu przysługuje po pierwszym przepracowanym roku. Urlop dodatkowy nie przysługuje, jeśli osoba ma prawo do urlopu wypoczynkowego przekraczającego 26 dni roboczych lub do 10-dniowego urlopu dodatkowego na podstawie odrębnych przepisów. Jeżeli na podstawie odrębnych przepisów pracownik ma prawo do urlopu dodatkowego krótszego niż 10 dni roboczych, zamiast tego urlopu przysługuje mu 10-dniowy urlop dodatkowy z tytułu niepełnosprawności.

Zgodnie z art. 20 ww. ustawy osoba o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, w wymiarze do 21 dni roboczych w celu:

- uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym,
- wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.

UWAGA!

Łączny wymiar urlopu dodatkowego i zwolnienia od pracy m.in. w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym nie może przekroczyć **21 dni roboczych** w roku kalendarzowym.

2.4.4. Racjonalne usprawnienia

Racjonalne usprawnienia mogą polegać na przystosowaniu pomieszczeń (likwidacja barier architektonicznych), odpowiednim wyposażeniu (np. sprzęt biurowy sterowany głosem – ułatwienie dla osób niewidomych, umożliwienie skorzystania z alternatywnych form komunikacji – zatrudnienie tłumacza języka migowego), jak również ustaleniu czasu pracy, podziału zadań albo oferty kształceniowej lub integracyjnej w zależności od rodzaju niepełnosprawności i zgłoszonych potrzeb.

Osobie z niepełnosprawnością pracodawca musi zapewnić niezbędne racjonalne usprawnienia, gdy:

- pozostaje z nim w stosunku pracy,
- uczestniczy w rekrutacji lub odbywa szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe albo praktyki zawodowe lub absolwenckie.

Niezbędne racjonalne usprawnienia polegają na przeprowadzeniu przez pracodawcę koniecznych zmian lub dostosowania do szczególnych potrzeb, wynikających z niepełnosprawności. Jeśli pracodawca nie wprowadzi niezbędnych racjonalnych usprawnień, narusza zasadę równego traktowania w zatrudnieniu (w rozumieniu art. 18^{3a} § 2-5 Kodeksu pracy).

2.4.5. Utrata zdolności do pracy na dotychczasowym stanowisku

Jeśli w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej osoba utraciła zdolność do pracy na dotychczasowym stanowisku, pracodawca musi wydzielić inne odpowiednie stanowisko pracy z podstawowym zapleczem socjalnym lub je zorganizować. Ma on obowiązek zrobić to w ciągu 3 miesięcy, od kiedy pracownik zgłosi gotowość przystąpienia do pracy. Zgłoszenie gotowości przystąpienia do pracy pracownik powinien przekazać pracodawcy w ciągu miesiąca, od kiedy uzyskał orzeczenie o niepełnosprawności. Pracodawca jest zwolniony z obowiązku wydzielenia lub zorganizowania stanowiska pracy dla osoby z niepełnosprawnościami, jeśli wyłączną przyczyną wypadku przy pracy było naruszenie przez pracownika przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Orzecnictwo

Orzeczenia do celów pozarentowych dla mieszkańców powiatu kieleckiego wydaje Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach, który rozpoczął swoją działalność 1.01.2000 r.

Szczegółowe informacje można uzyskać w:

Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który ma swoją siedzibę w Starostwie Powiatowym w Kielcach

ul. Wrzosowa 44, 25-211 Kielce, poziom „0”, pokój nr 56

tel. 41 200 16 39, 41 200 16 40, 41 200 16 41

godziny pracy: od poniedziałku do piątku 7.15-15.15

3.1. Orzeczenia o niepełnosprawności do 16. r.ż.

Osoby, które nie ukończyły 16. roku życia, zaliczane są do osób z niepełnosprawnościami, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Orzeczenie o niepełnosprawności wydawane jest dla celów:

- uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego,
- uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego,
- karty parkingowej,
- zamieszkania w oddzielnym pokoju,
- ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

Orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień

Dla osób posiadających orzeczenia o **inwalidztwie lub niezdolności do pracy**.

W postępowaniu w tych sprawach Zespół wydaje orzeczenia, w których:

- stopień niepełnosprawności określa się na podstawie ww. orzeczeń,
- wskazania w orzeczeniu ustala się stosownie do naruszonej sprawności organizmu, ograniczeń funkcjonalnych uzasadniających korzystanie z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

Zespół orzeka na wniosek:

- osoby zainteresowanej,
- przedstawiciela ustawowego tej osoby.

Wniosek można również złożyć za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – wówczas osoba zainteresowana albo jej przedstawiciel ustawowy musi wyrazić pisemną zgodę na złożenie wniosku w jej imieniu.

W przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19.07.2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. poz. 1818) – na wniosek centrum usług społecznych.

Ośrodki pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19.07.2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – centra usług społecznych, mogą uczestniczyć na prawach strony w sprawach, w których orzekają powiatowe zespoły.

Poza tym wymagane są:

- **zaświadczenie lekarskie** o stanie zdrowia, wydane dla potrzeb Zespołu – wypełnia lekarz, pod którego opieką lekarską znajduje się wnioskodawca,
- **inne dokumenty, w tym medyczne**, umożliwiające ocenę stopnia niepełnosprawności.

Wymagane druki do wypełnienia można pobrać w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności lub otrzymać w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Druki dostępne są również na stronie internetowej Starostwa Powiatowego www.powiat.kielce.pl.

Wnioskodawca bierze udział w posiedzeniu składu orzekającego. O jego terminie jest powiadamiany najpóźniej 7 dni przed wyznaczonym terminem. W szczególnych sytuacjach posiedzenie może odbyć się bez osobistego udziału wnioskodawcy (np. ze względu na długotrwałą, obłożną chorobę), jeśli przedłożona dokumentacja jest wystarczająca do wydania orzeczenia.

Wniosek jest rozpatrywany nie później niż w ciągu 1 miesiąca od dnia jego złożenia.

W przypadkach bardziej skomplikowanych wniosek jest rozpatrywany nie później niż w ciągu 2 miesięcy od daty złożenia wniosku.

Odwołanie od orzeczenia Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności przysługuje do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w terminie 14 dni od daty doręczenia orzeczenia. Odwołanie składa się za pośrednictwem Powiatowego Zespołu, który przekazuje je wraz z aktami do II instancji (Wojewódzkiego Zespołu) w przypadku utrzymania w mocy swojego orzeczenia. Od orzeczenia wydanego w II instancji przysługuje odwołanie do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (za pośrednictwem organu, który wydał orzeczenie w II instancji). Postępowanie w sprawach odwołań jest wolne od kosztów i opłat sądowych.

UWAGA!

W przypadku orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień odwołanie nie przysługuje.

3.2. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16. r.ż.

Skład orzekający wydaje orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, zaliczające osobę zainteresowaną do jednego z trzech stopni niepełnosprawności:

- **znacznego** – zalicza się do niego osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do podjęcia pracy lub zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób, w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,
- **umiarkowanego** – zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy lub zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej lub częściowej pomocy innych osób, w celu pełnienia ról społecznych,
- **lekkiego** – zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

UWAGA!

Zaliczenie do stopnia niepełnosprawności może być orzeczone na stałe lub okresowo.

Symbole przyczyn niepełnosprawności oraz objaśnienia:

- 1-U** upośledzenie umysłowe
- 2-P** choroby psychiczne
- 3-L** zaburzenie głosu, mowy i choroby słuchu
- 4-O** choroby narządu wzroku
- 5-R** upośledzenie narządu ruchu
- 6-E** epilepsja
- 7-S** choroby układu oddechowego i krążenia
- 8-T** choroby układu pokarmowego
- 9-M** choroby układu moczowo-płciowego
- 10-N** choroby neurologiczne
- 11-I** inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne itd.
- 12-C** całościowe zaburzenia rozwojowe

3.3. Legitymacja osoby z niepełnosprawnością

Powiatowy Zespół wydaje również Legitymację Osoby Niepełnosprawnej dla osób, które posiadają prawomocne i ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niepełnosprawności.

W celu otrzymania legitymacji – w przypadku osób powyżej 16. roku życia, należy złożyć w Powiatowym Zespole wniosek, kserokopię prawomocnego orzeczenia i jedno zdjęcie; natomiast dla osób do 16. roku życia, wniosek i kserokopię orzeczenia.

Legitymacja jest dokumentem uprawniającym do korzystania z ulg i uprawnień. Wydanie legitymacji jest bezpłatne.

3.4. Karta parkingowa

Karta parkingowa jest dokumentem o standardzie międzynarodowym, uprawniającym osoby z niepełnosprawnością do parkowania na „kopertach”, czyli w miejscach wyznaczonych i specjalnie oznakowanych. Osoby z niepełnosprawnością, mające znacznie ograniczone możliwości w samodzielnym poruszaniu się i przemieszczaniu, kierujące pojazdem samochodowym lub kierowca przewożący osoby o obniżonej sprawności ruchowej, a także pracownicy placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją niepełnosprawnych, mogą nie stosować się do następujących znaków – pod warunkiem zachowania szczególnej ostrożności:

- „zakaz ruchu w obu kierunkach” (B-1),
- „zakaz wjazdu pojazdów silnikowych, z wyjątkiem motocykli jednośladowych” (B-3),
- „zakaz wjazdu autobusów” (B-3a),
- „zakaz wjazdu motocykli” (B-4),
- „zakaz wjazdu motorowerów” (B-10),
- „zakaz postoju” (B-35),
- „zakaz postoju w dni nieparzyste” (B-37),
- „zakaz postoju w dni parzyste” (B-38),
- „strefa ograniczonego postoju” (B-39).

O wydanie karty parkingowej mogą ubiegać się:

1. Osoby niepełnosprawne, wyłącznie na podstawie wydanego przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności:
 - orzeczenia o niepełnosprawności,
 - orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
 - orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień; wraz ze wskazaniem, o którym mowa w art. 6b ust. 3 pkt 9 ustawy z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
2. Placówki, o których mowa w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury (Dz.U. z 2004 r. Nr 67, poz. 617), zajmujące się:
 - opieką nad osobami z niepełnosprawnościami,
 - rehabilitacją społeczną,
 - rehabilitacją leczniczą,
 - edukacją.

Karta Parkingowa wydawana jest przez Starostę. Za jej wydanie pobiera się opłatę w wysokości ustalonej przez ministra właściwego do spraw transportu – aktualnie opłata wynosi **21 zł**.

Aby otrzymać kartę parkingową, należy złożyć następujące dokumenty:

- wniosek (druk ZP-1/1 dostępny w Biurze Obsługi Klienta, w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie www.bip.powiat.kielce.pl oraz w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach,
- kserokopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo niepełnosprawności (należy mieć ze sobą oryginał do wglądu),
- zdjęcie o wymiarach 35 x 45 mm,
- dowód uiszczenia opłaty za wydanie karty parkingowej.

Wniosek o wydanie karty parkingowej dostępny jest na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Kielcach www.powiat.kielce.pl w zakładce Wnioski, dokumenty, pod nazwą:

1. Niepełnosprawność – Wniosek o wydanie karty parkingowej dla osoby niepełnosprawnej.
2. Niepełnosprawność – Wniosek o wydanie karty parkingowej dla placówki zajmującej się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.

Karta parkingowa powinna być umieszczona za przednią szybą pojazdu samochodowego, w sposób umożliwiający odczytanie jej pierwszej strony – z symbolem wózka inwalidzkiego.

Miejsce załatwienia sprawy:

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach

poziom „0”, pok. nr 56

tel. 41 200 16 39, 41 200 16 40, 41 200 16 41

Karty parkingowe wydawane są dla uprawnionych mieszkańców powiatu kieleckiego oraz instytucji, o których mowa wyżej, mających siedzibę na terenie powiatu kieleckiego, w dniach od poniedziałku do piątku, w godzinach pracy urzędu.

3.5. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Jednym z zadań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest orzekanie o niezdolności do pracy i/lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, w celu ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń, które wypłaca ZUS, tj. rentę z tytułu niezdolności do pracy, rentę socjalną czy świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Orzeczenia wydają: lekarz orzecznik ZUS w I instancji, komisja lekarska ZUS w II instancji.

Orzeczenia wydane przez komisję lekarską ds. inwalidztwa i zatrudnienia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, są równoznaczne z orzeczeniami wydanymi przez Powiatowe/Miejskie Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Obecnie obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa, regulowane odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje:

Dla celów rentowych:

- orzecznictwo rentowe prowadzone przez lekarzy orzeczników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (**ZUS**), dla osób pracujących,
- orzecznictwo dla rolników ubezpieczonych w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (**KRUS**), prowadzone przez lekarzy rzeczoznawców i komisje lekarskie Kasy,
- orzecznictwo rentowe prowadzone przez komisje lekarskie podległe Ministerstwu Obrony Narodowej lub Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji, dla zatrudnionych w służbie tych resortów.

Dla celów pozarentowych prowadzone przez Powiatowe/Miejskie Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przysługuje osobie, która spełnia łącznie następujące warunki:

- jest niezdolna do pracy,
- nie ma ustalonego prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (**FUS**) ani nie spełnia warunków, aby ją uzyskać,
- ma wymagany staż, odpowiednio do wieku, w którym powstała niezdolność do pracy (okresy składkowe i nieskładkowe),
- niezdolność do pracy powstała w okresie składkowym lub nieskładkowym (są one wymienione w ustawie z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz.U. z 2020 r. poz. 53) albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od zakończenia takiego okresu.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca również świadczenie uzupełniające (500+), które przysługuje osobie, która:

- ukończyła 18 lat,
- jest niezdolna do samodzielnej egzystencji (niezdolność do samodzielnej egzystencji jest potwierdzona orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji lub całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji),
- nie ma prawa do emerytury ani renty,
- nie ma prawa do innego świadczenia pieniężnego finansowanego ze środków publicznych, np. zasiłku stałego albo zasiłku okresowego (warunek nie dotyczy jednorazowych świadczeń), ani nie ma prawa do świadczenia z zagranicznej instytucji właściwej do spraw emerytalno-rentowych, albo ma prawo do tych świadczeń, ale ich łączna wysokość brutto nie przekracza 1700 zł.

Wniosek należy złożyć w każdej placówce ZUS lub przesłać pocztą albo kurierem. Wniosek można przesłać elektronicznie przez Platformę Usług Elektronicznych ZUS www.zus.pl

Aby to zrobić, należy mieć profil zaufany, kwalifikowany podpis elektroniczny lub podpis osobisty (e-dowód).

Wymagane dokumenty:

- wniosek,
- przynajmniej jedno z poniższych orzeczeń:
 - orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji,
 - orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidów wydane (przed 1.09.1997 r.) przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia – jeśli nie upłynął okres, na jaki orzeczono inwalidztwo,
 - orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i niezdolności do samodzielnej egzystencji,
 - orzeczenie o całkowitej niezdolności do służby i niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- dokument, który potwierdza prawo do świadczeń i ich wysokość, wystawiony przez zagraniczną instytucję właściwą do spraw emerytalno-rentowych,
- oświadczenie, że osoba ma prawo albo nie ma prawa do świadczeń finansowanych ze środków publicznych.

Jeśli osoba nie ma orzeczenia potwierdzającego niezdolność do samodzielnej egzystencji albo upłynął okres, na który zostało wydane, do wniosku należy dołączyć:

- zaświadczenie o stanie zdrowia (druk OL – 9) wystawione przez lekarza (nie wcześniej niż miesiąc przed złożeniem wniosku),
- dokumentację medyczną i inne dokumenty, które mają znaczenie przy orzekaniu o niezdolności do samodzielnej egzystencji, np. kartę badania profilaktycznego, dokumentację rehabilitacji leczniczej.

Dane kontaktowe:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

ul. Piotrkowska 27, 25-510 Kielce

ul. Kolberga 2a, 25-620 Kielce

Infolinia ZUS: 22 560 16 00

4. Ulgi i uprawnienia

4.1. Ulgi na przejazdy

Zgodnie z ustawą z dnia 20.06.1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, w gronie pasażerów, korzystających z usług przewoźników kolejowych i autobusowych, są osoby, które mają prawo do skorzystania ze zniżek, jednak prawo to jest uwarunkowane rodzajem linii, którą odbywa się podróż.

Przedstawione poniżej zasady ogólne dotyczą osób, korzystających z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (PKP, PKS), z tym że zasada wymieniona w pkt. 1 nie dotyczy inwalidów wojennych i wojskowych:

1. Uprawnienia do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego (PKP) przysługują wyłącznie w 2 klasie pociągów i nie są uwzględniane przy pobieraniu należności za przejazd w 1 klasie.
2. Uprawnień do ulgowych przejazdów nie stosuje się do pasażerów, odbywających podróż pociągami EuroCity i InterCity w komunikacji międzynarodowej oraz do pasażerów w komunikacji autobusowej (PKS) ekspresowej.

Na stronie Przewozów Regionalnych www.polregio.pl można również znaleźć wykaz dworców kolejowych dostosowanych do obsługi osób z niepełnosprawnościami, wykaz peronów z dostępnością dla osób z niepełnosprawnościami i o ograniczonej możliwości poruszania się oraz wykaz kas biletowych, wyposażonych w wideotelefony z systemem tłumacza języka migowego i angielskiego.

4.1.1. Ulgi w komunikacji miejskiej

Prawo do korzystania z ulgowych opłat za przejazdy środkami komunikacji miejskiej w Kielcach, jak również do bezpłatnych przejazdów miejskimi autobusami, określa Uchwała Nr XXXVII/679/2012 Rady Miasta Kielce z dnia 06.12.2012 r.

Tabela 1. Uprawnienia gminne

Lp.	Osoby uprawnione do przejazdów bezpłatnych	Dokument uprawniający
1.	Niepełnosprawni w stopniu znacznym wraz z opiekunem towarzyszącym im w pojeździe.	Legitymacja osoby niepełnosprawnej, wydana przez Miejski (Powiatowy) Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, z wpisanym znacznym stopniem niepełnosprawności lub imienny bilet elektroniczny.

Lp.	Osoby uprawnione do przejazdów bezpłatnych	Dokument uprawniający
2.	Niewidomi wraz z opiekunem towarzyszącym im w pojeździe.	Legitymacja osoby niepełnosprawnej, wydana przez Miejski (Powiatowy) Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, z wpisanym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z przyczyną 04-0 lub legitymacja Polskiego Związku Niewidomych lub imienny bilet elektroniczny.
3.	Dzieci niedosłyszące do 16. roku życia.	Legitymacja osoby niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16. roku życia, wydana przez Miejski (Powiatowy) Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, z wpisaną przyczyną niepełnosprawności 03-L lub legitymacja Polskiego Związku Głuchych lub imienny bilet elektroniczny.

Tabela 2. Uprawnienia gminne

Lp.	Uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów -50%	Dokument uprawniający
1.	Inwalidzi z orzeczeniem ustalającym umiarkowany stopień niepełnosprawności.	Legitymacja osoby niepełnosprawnej, wydana przez Miejski (Powiatowy) Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, z wpisanym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub imienny bilet elektroniczny.
2.	Inwalidzi słuchu.	Legitymacja osoby niepełnosprawnej, wydana przez Miejski (Powiatowy) Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, z wpisanym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i przyczyną niepełnosprawności 03-L lub legitymacja Polskiego Związku Głuchych.

Tabela 3. Uprawnienia ustawowe

Lp.	Osoby uprawnione do przejazdów bezpłatnych	Dokument uprawniający
1.	Inwalidzi wojenni i wojskowi oraz przewodnicy, towarzyszący inwalidzie zaliczonemu do I grupy inwalidzkiej, na podstawie art. 16 ust. 1 oraz art. 41 ustawy z dnia 29.05.1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin.	Książka inwalidy wojennego-wojskowego.
2.	Dzieci pięcioletnie i sześcioletnie niepełnosprawne oraz dzieci objęte kształceniem specjalnym, do przedszkola, oddziału przedszkolnego, innej formy wychowania przedszkolnego lub ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego oraz ich opiekunowie – na podstawie art. 32 ust. 6 ustawy z dnia 14.12.2016 r. Prawo oświatowe.	Legitymacja przedszkolna dla dzieci niepełnosprawnych.
3.	Uczniowie niepełnosprawni objęci kształceniem specjalnym do najbliższej szkoły podstawowej wraz z opiekunem – na podstawie art. 39 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 14.12.2016 r. Prawo oświatowe.	Legitymacja ucznia niepełnosprawnego.
4.	Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, do najbliższej szkoły podstawowej wraz z opiekunem – na podstawie art. 39 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 14.12.2016 r. Prawo oświatowe.	Legitymacja ucznia niepełnosprawnego wraz z dokumentem stwierdzającym niepełnosprawność, zawierającym jedną z następujących przyczyn niepełnosprawności: 05-R lub 10-N.
5.	Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, do najbliższej szkoły podstawowej i ponadpodstawowej, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 21. rok życia wraz z opiekunem – na podstawie art. 39 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 14.12.2016 r. Prawo oświatowe.	Legitymacja ucznia niepełnosprawnego wraz z dokumentem stwierdzającym przyczynę niepełnosprawności 01-U, 02-P lub 12-C, a w przypadku uczniów, którzy ukończyli 16. rok życia, również stwierdzającym umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności.

Lp.	Osoby uprawnione do przejazdów bezpłatnych	Dokument uprawniający
6.	Dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim oraz dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną jest niepełnosprawność intelektualna, w czasie przewozu do ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 25. rok życia wraz z opiekunem – na podstawie art. 39 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 14.12.2016 r. Prawo oświatowe.	Legitymacja ucznia niepełnosprawnego, wystawiona przez ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy (szkolno-wychowawczy) wraz z dokumentem stwierdzającym przyczynę niepełnosprawności 01-U.
7.	Cywilne niewidome ofiary działań wojennych na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16.11.2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych.	Legitymacja cywilnej niewidomej ofiary działań wojennych, wystawiona przez organ rentowy.

Tabela 4. Uprawnienia ustawowe

Lp.	Uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów -50%	Dokument uprawniający
1.	Kombatanci i osoby represjonowane oraz inne osoby uprawnione – na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 24.01.1991 r. o kombatantach oraz osobach represjonowanych.	Zaświadczenie o uprawnieniach kombatanckich lub legitymacja osoby represjonowanej.
2.	Weterani poszkodowani, pobierający rentę inwalidzką z tytułu urazów lub chorób powstałych w związku z udziałem w działaniach poza granicami państwa – na podstawie art. 30 ustawy z dnia 19.08.2011 r. o weteranach działań poza granicami.	Legitymacja weterana poszkodowanego wraz z legitymacją emeryta-rencisty.

Informacje na temat ulg można uzyskać w:

Zarządzie Transportu Miejskiego (ZTM)

ul. Głowackiego 4, 25-368 Kielce

tel. 41 343 15 93 w. 33, 41 361 49 38

<https://ztm.kielce.pl/ulgi.html>

4.1.2. Ulgi w komunikacji publicznej

Poniższa tabela skrótowo przedstawia uprawnienia do ulg przy przejazdach pociągami na podstawie biletów jednorazowych. Przed zakupem biletu z ulgą ustawową, należy zapoznać się ze szczegółowymi informacjami, dotyczącymi konkretnych ulg, takimi jak:

- dokładne określenie osób uprawnionych,
- zakres obowiązywania,
- podstawa prawna,
- dokumenty poświadczające uprawnienie do korzystania z ulgi.

Grupy uprawnione do ulgi

Tabela 5. Wymiar ulgi (%) tylko w 2 klasie – bilety jednorazowe

Lp.	Uprawnieni	Osob.	Posp. TLK IC	Ekspr. EIC, EIP
1.	Przewodnik lub opiekun osoby niewidomej lub niezdolnej do samodzielnej egzystencji.	95	95	95
2.	Dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne do ukończenia 24. roku życia oraz studenci dotknięci inwalidztwem lub niepełnosprawni do ukończenia 26. roku życia – wyłącznie przy przejazdach z miejsca zamieszkania lub z miejsca pobytu (za aktualne miejsce pobytu uznaje się każde miejsce deklarowane przez podróżnego) do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki oświatowo-wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny – i z powrotem.	78	78	78

Lp.	Uprawnieni	Osob.	Posp. TLK IC	Ekspr. EIC, EIP
3.	Jedno z rodziców lub opiekun dzieci i młodzieży dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych, przy przejazdach z i do placówek oświatowo-wychowawczych oraz placówek udzielających świadczeń leczniczo-rehabilitacyjnych.	78	78	78
4.	Emeryci i renciści oraz ich współmałżonkowie, na których pobierane są zasiłki rodzinne – 2 przejazdy w roku.	37	37	–
5.	Osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji, z wyjątkiem osób niewidomych.	49	37	37
6.	Cywilna niewidoma ofiara działań wojennych, uznana za osobę niezdolną do samodzielnej egzystencji.	78	78	–
7.	Cywilna niewidoma ofiara działań wojennych, jeśli jest uznana za osobę całkowicie niezdolną do pracy.	37	37	37
8.	Osoby niewidome, jeśli nie są uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji.	37	37	37

Tabela 6. Wymiar ulgi (%) w klasie dowolnej – bilety jednorazowe

Lp.	Uprawnieni	Osob.	Posp. TLK, IC	Ekspr. EIC, EIP
1.	Inwalidzi wojenni i wojskowi zaliczeni do I grupy inwalidów lub uznani za całkowicie niezdolnych do pracy i niezdolnych do samodzielnej egzystencji (choćby bez związku z działaniami wojennymi lub służbą wojskową).	78	78	37
2.	Kombatanci, będący inwalidami wojennymi lub wojskowymi, zaliczonymi do I grupy inwalidów lub uznani za całkowicie niezdolnych do pracy i niezdolnych do samodzielnej egzystencji, także w przypadku zaliczenia do I grupy inwalidów (uznania niezdolności do samodzielnej egzystencji), z ogólnego stanu zdrowia.	78	78	37 w klasie 1 51 w klasie 2

Lp.	Uprawnieni	Osob.	Posp. TLK, IC	Ekspr. EIC, EIP
3.	Przewodnik lub opiekun, towarzyszący w podróży osobie wymienionej w poz. 1 lub 2.	95	95	95
4.	Inwalidzi wojenni i wojskowi, zaliczeni do II lub III grupy inwalidów albo uznani za całkowicie lub częściowo niezdolnych do pracy.	37	37	37
5.	Kombatanci, będący inwalidami wojennymi lub wojskowymi, zaliczonymi do II lub III grupy inwalidów lub uznani za całkowicie lub częściowo niezdolnych do pracy.	51	51	37 w klasie 1 51 w klasie 2
6.	Kombatanci, w tym członkowie Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej i inne osoby uprawnione – emeryci, renciści i inwalidzi oraz osoby pobierające uposażenie w stanie spoczynku lub uposażenie rodzinne.	51	51	51 tylko klasa 2
7.	Weterani poszkodowani.	37	37	37 tylko klasa 2

Tabela 7. Wymiar ulgi (%) w klasie drugiej – bilety miesięczne imienne

Lp.	Uprawnieni	osob.	posp. TLK, IC
1.	Dzieci i młodzież, dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne do ukończenia 24. roku życia oraz studenci, dotknięci inwalidztwem lub niepełnosprawni do ukończenia 26. roku życia – wyłącznie przy przejazdach z miejsca zamieszkania lub z miejsca pobytu (za aktualne miejsce pobytu uznaje się każde miejsce deklarowane przez podróżnego) do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki oświatowo-wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny – i z powrotem.	78	78
2.	Cywilna niewidoma ofiara działań wojennych, jeśli jest uznana za osobę całkowicie niezdolną do pracy.	37	37
3.	Osoby niewidome, jeśli nie są uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji.	93	51

Na stronie internetowej www.polregio.pl/pl w zakładce Podróż bez barier oraz www.pkp.pl/pl w zakładce Bez barier, znajdują się szczegółowe informacje na temat udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami.

4.2. Podatki

Osoby z niepełnosprawnościami mogą dokonywać odliczeń od podatku. Odliczeniu podlegają wyłącznie wydatki poniesione przez osobę z niepełnosprawnością lub podatnika, mającego na utrzymaniu taką osobę, które zostały wymienione w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych (Art. 26 ust. 7a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych), jako wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych.

Ulga rehabilitacyjna przysługuje:

1. Osoba z niepełnosprawnością posiadająca:
 - orzeczenie jednego z trzech stopni niepełnosprawności (lekki, umiarkowany i znaczny), lub
 - decyzję przyznającą rentę z tytułu całkowitej bądź częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową czy socjalną, lub
 - orzeczenie o niepełnosprawności (osoby, które nie ukończyły 16. roku życia), lub
 - orzeczenie o niepełnosprawności, wydane przez właściwy organ na podstawie odrębnych przepisów prawnych, obowiązujących do 31.08.1997 r.
2. Osobie, która ma na utrzymaniu osobę z niepełnosprawnością: współmałżonka, dzieci własne i przysposobione, dzieci obce przyjęte na wychowanie, pasierbów, rodziców, rodziców współmałżonka, rodzeństwo, ojczyma, macochę, zięciów, synowe – jeżeli w roku podatkowym dochody tych osób z niepełnosprawnościami nie przekraczają dwunastokrotności kwoty renty socjalnej, określonej w ustawie z dnia 27.06.2003 r. o rencie socjalnej w wysokości obowiązującej w grudniu roku podatkowego.

Wymienia się dwa rodzaje odliczeń ulgi rehabilitacyjnej:

- **odliczenia z limitem kwotowym** – sytuacja, w której wysokość ulgi określona jest do konkretnej wartości,
- **odliczenia bez limitu kwotowego** – sytuacja, w której ulga ma dokładnie taką wartość, jak kwota, którą wydało się na zakup danego sprzętu lub usługi.

Tabela 8. Rodzaje odliczeń ulgi rehabilitacyjnej

Wydatki nielimitowane	Wydatki limitowane
Adaptacja i wyposażenie mieszkań oraz budynków mieszkalnych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.	Opłacenie przewodników osób niewidomych zaliczonych do I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonych do I grupy inwalidztwa – maksymalna kwota odliczenia w roku podatkowym wynosi 2280 zł.

Wydatki nielimitowane	Wydatki limitowane
Przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.	Utrzymanie psa asystującego, o którym mowa w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, tj. odpowiednio wyszkolonego i specjalnie oznaczonego psa, np. psa przewodnika osoby niewidomej lub niedowidzącej, czy psa asystenta osoby niepełnosprawnej ruchowo, który ułatwia osobie niepełnosprawnej aktywne uczestnictwo w życiu społecznym – maksymalna kwota odliczenia w roku podatkowym wynosi 2280 zł.
Zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego.	Używanie samochodu osobowego, stanowiącego własność (współwłasność) osoby z niepełnosprawnością lub podatnika, mającego na utrzymaniu osobę z niepełnosprawnością albo dzieci z niepełnosprawnością, które nie ukończyły 16. roku życia – maksymalna kwota odliczenia w roku podatkowym wynosi 2280 zł.
Zakup wydawnictw i materiałów (pomocy) szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.	Leki, jeżeli lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki stale lub czasowo. w tym przypadku odliczeniu podlegają wydatki w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy wydatkami faktycznie poniesionymi w danym miesiącu, a kwotą 100 zł.
Odpłatny pobyt na turnusie rehabilitacyjnym.	
Odpłatny pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych oraz odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne.	

Wydatki nielimitowane	Wydatki limitowane
Opieka pielęgniarstwa w domu nad osobą niepełnosprawną, w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszanie się oraz usługi opiekuńcze, świadczone dla osób z niepełnosprawnościami zaliczonych do I grupy inwalidztwa.	
Opłacenie tłumacza języka migowego.	
Kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz dzieci osób z niepełnosprawnościami, które nie ukończyły 25. roku życia.	
Odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne: osoby z niepełnosprawnością – karetką transportu sanitarnego; osoby z niepełnosprawnością, zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa oraz dziecka z niepełnosprawnością, do lat 16 – również innymi niż karetka środkami transportu.	
Odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego, związane z pobytem: na turnusie rehabilitacyjnym, w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego, zakładach rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych, na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz dzieci osób z niepełnosprawnościami, które nie ukończyły 25. roku życia.	

Wysokość wydatków ustala się na podstawie dokumentów, stwierdzających ich poniesienie (np. faktura, rachunek, dowód wpłaty na pocście lub potwierdzenie przelewu bankowego, z których wynika kto, kiedy, komu, ile oraz za co zapłacił).

Jedynie w przypadku wydatków limitowanych związanych z:

- opłaceniem przewodników osób niewidomych, zaliczonych do I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu, zaliczonych do I grupy inwalidztwa,
- utrzymaniem psa asystującego,
- używaniem samochodu osobowego

– nie jest wymagane posiadanie dokumentów stwierdzających wysokość wydatków.

Jednakże na żądanie organów podatkowych podatnik jest obowiązany przedstawić dowody niezbędne do ustalenia prawa do odliczenia, w szczególności:

- wskazać z imienia i nazwiska osoby, które opłacono w związku z pełnieniem przez nie funkcji przewodnika,
- okazać certyfikat potwierdzający status psa asystującego.

Za wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesione przez podatnika w roku podatkowym w ramach limitowanej ulgi na używanie samochodu osobowego, stanowiącego własność (współwłasność) osoby z niepełnosprawnością lub podatnika, mającego na utrzymaniu osobę z niepełnosprawnością albo dziecko niepełnosprawne, można uznać wydatki na paliwo oraz inne wydatki związane z utrzymaniem tego samochodu w stanie umożliwiającym korzystanie z niego, jak np. wydatki na jego naprawę, wymianę opon, czy ubezpieczenie.

Ulga rehabilitacyjna nie przysługuje podatnikowi, jeżeli dany wydatek został sfinansowany ze środków:

- Zakładowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (ZFRON),
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON),
- Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ),
- Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS).

W przypadku, gdy wydatki były częściowo sfinansowane (dofinansowane) z tych funduszy (środków), odliczeniu podlega różnica pomiędzy poniesionymi wydatkami, a kwotą sfinansowaną (dofinansowaną) z tych funduszy (środków) lub zwróconą w jakiegokolwiek formie.

Szczegółowych informacji można uzyskać w:

Pierwszym Urzędzie Skarbowym w Kielcach

ul. Wróbla 17, 25-661 Kielce

tel. 41 36 57 100, 41 36 57 114

e-mail: 1us.kielce@mf.gov.pl

Drugim Urzędzie Skarbowym w Kielcach

ul. Częstochowska 20, 25-647 Kielce

tel. 41 36 47 000, 41 36 47 203

e-mail: 2us.kielce@mf.gov.pl

<https://www.podatki.gov.pl/pit/ulgi-odliczenia-i-zwolnienia/>

4.3. Inne ulgi

4.3.1. Ulgi pocztowe

Poczta Polska realizuje wobec osób z niepełnosprawnościami obowiązki, wynikające z Ustawy Prawo Pocztove oraz Rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji, w tym stosuje rozwiązania architektoniczne i organizacyjne, ułatwiające korzystanie z usług pocztowych w placówkach pocztowych oraz zapewnia obsługę w miejscu zamieszkania. Od czerwca 2019 r. zostało wprowadzone pierwszeństwo obsługi dla osób uprzywilejowanych, w tym m.in. dla osób z niepełnosprawnościami. Na poczcie powinny znajdować się odpowiednio oznakowane stanowiska obsługi osób z niepełnosprawnością, a nadawcze skrzynki pocztowe powinny być umieszczone w miejscach umożliwiających korzystanie z nich osobie z niepełnosprawnością, poruszającej się za pomocą wózka inwalidzkiego.

Na udogodnienia mogą liczyć także osoby, które nie wychodzą z domu z powodu uszkodzenia narządu ruchu oraz osoby niewidome i ociemniałe. Zgodnie z przepisami prawa pocztowego, osobom z dysfunkcją narządu ruchu, powodującą konieczność korzystania z wózka inwalidzkiego oraz osobom niewidomym lub ociemniałym – na ich wniosek i bez pobierania dodatkowych opłat, doręczane są przesyłki listowe, przesyłki rejestrowane, w tym przesyłki z zadeklarowaną wartością oraz kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych, z pominięciem oddawczej skrzynki pocztowej oraz bez konieczności odbierania przesyłki na poczcie. Listonosz przyjmie od osoby z niepełnosprawnością, w miejscu jej zamieszkania, prawidłowo opłaconą przesyłkę, niebędącą przesyłką rejestrowaną.

Dla osób legitymujących się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z tytułu uszkodzenia narządu wzroku, przewidziane są zwolnienia w opłatach pocztowych.

Szczegółowe informacje na stronie internetowej

<https://www.poczta-polska.pl/uslugi-dla-niepelnosprawnych/>

4.3.2. Ulgi telekomunikacyjne

Abonamentu RTV nie płacą osoby, które:

- ukończyły 75 lat,
- posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji (dawna I grupa inwalidzka),
- uznano za trwale lub okresowo całkowicie niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym i dodatkowo przysługuje im dodatek pielęgnacyjny,
- otrzymują świadczenia pielęgnacyjne lub rentę socjalną,

- są niesłyszące – stwierdzono u nich całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu, na podstawie jednego z dokumentów:
 - orzeczenia o całkowitej głuchocie lub obustronnym upośledzeniu słuchu, wydanego przez właściwy organ orzekający,
 - zaświadczenia wystawionego przez zakład opieki zdrowotnej,
- są niedowidzące – ostrość ich wzroku nie przekracza 15%, na podstawie jednego z dokumentów:
 - legitymacji Polskiego Związku Niewidomych lub Związku Ociemniałych Żołnierzy Rzeczypospolitej Polskiej,
 - orzeczenia stwierdzającego zaliczenie do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z tytułu uszkodzenia narządu wzroku lub orzeczenia stwierdzającego wymagane uszkodzenie (ostrość wzroku nie przekracza 15%), wydanych przez właściwy organ orzekający,
 - zaświadczenia wystawionego przez zakład opieki zdrowotnej,
- są inwalidami wojennymi i wojskowymi,
- są kombatantami oraz osobami będącymi ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, a ponadto wdowy i wdowcy po kombatantach, pod warunkiem, że sami są emerytami lub rencistami.

4.3.3. Ulgi na abonament telewizyjny

Osobami uprawnionymi do zwolnienia od opłat abonamentowych są między innymi:

- osoby, które ukończyły 75. rok życia,
- osoby zaliczone do I grupy inwalidzkiej i znacznego stopnia niepełnosprawności,
- kombatanci, będący inwalidami wojennymi lub wojskowymi,
- osoby, które ukończyły 60 lat i mają prawo do emerytury, której wysokość nie przekracza miesięcznie kwoty 50% przeciętnego wynagrodzenia.

Pełna lista osób uprawnionych do zwolnienia znajduje się na stronie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji www.krrit.gov.pl, w zakładce Zwolnienia od opłat abonentowych. Informacje można uzyskać również w urzędzie pocztowym.

Wymagane dokumenty:

- dokumenty potwierdzające uprawnienie do zwolnienia,
- oświadczenie, że takie prawo nam przysługuje (druk oświadczenia jest dostępny w urzędzie pocztowym).

4.3.4. Wybory

Wyborca z niepełnosprawnościami, wpisany do rejestru wyborców w danej gminie, ma prawo do uzyskiwania informacji o:

- właściwym dla siebie okręgu wyborczym i obwodzie głosowania,
- lokalach obwodowych komisji wyborczych, znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania wyborcy niepełnosprawnego,
- warunkach dopisania wyborcy do spisu wyborców w obwodzie głosowania,
- terminie wyborów oraz godzinach głosowania,
- komitetach wyborczych, biorących udział w wyborach oraz zarejestrowanych kandydatach i listach kandydatów,
- warunkach oraz formach głosowania.

Powyższe informacje przekazuje wójt lub upoważniony przez niego pracownik urzędu gminy, w godzinach pracy urzędu, w tym telefonicznie, lub w drukowanych materiałach informacyjnych przesyłanych na wniosek wyborcy niepełnosprawnego, w tym w formie elektronicznej.

Informacje te zostają podane również niezwłocznie do wiadomości publicznej, poprzez umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie.

Państwowa Komisja Wyborcza zamieszcza na stronie internetowej portalu informacje o uprawnieniach, przysługujących wyborcom niepełnosprawnym na podstawie kodeksu, w formie uwzględniającej różne rodzaje niepełnosprawności.

Państwowa Komisja Wyborcza sporządza w alfabecie Braille'a materiał informacyjny o uprawnieniach, przysługujących wyborcom niepełnosprawnym na podstawie kodeksu i przekazuje go zainteresowanym na żądanie.

UWAGA!

Osoby, mające trudności w poruszaniu się, bez możliwości dojazdu na wybory, mogą zgłosić się do Urzędu Gminy, w celu skorzystania z dowozu do lokalu wyborczego.

W sytuacji braku możliwości zagłosowania w lokalu wyborczym, można zagłosować:

- korespondencyjnie,
- przez pełnomocnika.

Pełnomocnictwo do głosowania w wyborach

Wyborca, posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo równoznaczne orzeczenie organu rentowego oraz wyborca po ukończeniu 60. roku życia, może udzielić pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu w wyborach.

Pełnomocnikiem może być tylko osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa do głosowania lub posiadająca zaświadczenie o prawie do głosowania, jeżeli przepisy szczególne dotyczące danych wyborów przewidują możliwość uzyskania takiego zaświadczenia, z zastrzeżeniem, że nie może być to osoba wchodząca w skład obwodowej komisji wyborczej właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania, a także mężowie zaufania, jak również kandydaci w danych wyborach.

Pełnomocnictwo do głosowania można przyjąć tylko od jednej osoby. Pełnomocnictwo do głosowania można przyjąć od dwóch osób, jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny, zstępny, małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika.

Akt pełnomocnictwa do głosowania sporządza się na wniosek wyborcy, wniesiony do wójta gminy, w której wyborca jest wpisany do rejestru wyborców, najpóźniej w dziewiątym dniu przed dniem wyborów. Wniosek powinien zawierać: nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL oraz adres zamieszkania, zarówno wyborcy, jak i osoby, której ma być udzielone pełnomocnictwo do głosowania, a także wyraźne oznaczenie wyborów, których dotyczy pełnomocnictwo do głosowania.

Głosowanie korespondencyjne

Wyborca, posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo równoznaczne orzeczenie organu rentowego, może głosować korespondencyjnie. Zamiar głosowania korespondencyjnego wyborca zgłasza komisarzowi wyborczemu do piętnastego dnia przed dniem wyborów, z wyjątkiem wyborcy podlegającego w dniu głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych, który zamiar głosowania komisarzowi wyborczemu zgłasza do piątego dnia przed dniem wyborów.

Wyborca, który zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, otrzyma z urzędu gminy pakiet wyborczy, nie później niż siedem dni przed dniem wyborów. Jest on doręczany do wyborcy przez upoważnionego pracownika urzędu gminy.

4.4. Świadczenia socjalne

4.4.1. Świadczenia pieniężne

Pomoc finansowa dla osób z niepełnosprawnościami udzielana jest przez Miejsko-Gminne/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (GOPS).

Formy przyznawanej pomocy przez GOPS:

1. ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków, wynikających z konieczności zapewnienia osobie z niepełnosprawnością opieki i pomocy innej osoby, w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- dziecku z niepełnosprawnością,
- osobie z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie, która ukończyła 75 lat,
- osobie z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16. roku życia, legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości **215,84 zł** miesięcznie.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje:

- osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,
- osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego.

Postępowanie w sprawie o przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego wszczyna się na podstawie wniosku o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego.

2. ŚWIADCZENIE PIELĘGNACYJNE z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje tylko w sytuacji, kiedy niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała przed ukończeniem 18. roku życia lub przed ukończeniem 25. roku życia, ale podczas nauki w szkole lub szkole wyższej.

Fakt nauki w szkole lub szkole wyższej przez osobę wymagającą opieki będzie można potwierdzić stosownym oświadczeniem wnioskodawcy.

Wniosek może złożyć:

- matka lub ojciec,
- opiekun faktyczny dziecka,
- rodzina zastępcza spokrewniona,
- pełnoletnie dziecko na rodzica,
- osoby spokrewnione w drugim stopniu (dziadkowie, wnuki, rodzeństwo), ale tylko jeżeli zostały **spełnione łącznie trzy warunki**:
 - rodzice osoby z niepełnosprawnością (oboje) nie żyją, są małoletni, są pozbawieni praw rodzicielskich lub mają orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności,
 - poza rodzicami nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu (czyli dzieci), są małoletnie lub mają orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności,
 - nie ma ustanowionego opiekuna faktycznego i rodziny zastępczej spokrewnionej lub są, ale mają orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności.

Powyższe osoby mogą złożyć wniosek pod warunkiem niepodejmowania lub rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby, w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Świadczenie pielęgnacyjne od 1.01.2021 r. wynosi 1971 zł miesięcznie.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

1. Osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka, przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego albo rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego.
2. Osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekunów.
3. Osoba sprawująca opiekę sama legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.
4. Osoba wymagająca opieki pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.
5. Osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu.
6. Na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury.
7. Na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, prawo do specjalnego świadczenia opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekunów.
8. Na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Za osoby korzystające z tej formy świadczenia opłacana będzie składka emerytalno-rentowa.

UWAGA!

Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego oraz świadczenia pielęgnacyjnego ustala się na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności.

3. SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny – czyli pokrewieństwo 1 i 2 stopnia (dzieci-rodzice, wnuki-dziadkowie, rodzeństwo), a także współmałżonkom, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby, w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Kwota świadczenia to **620 zł** miesięcznie.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli osoba sprawująca opiekę rezygnuje lub nie podejmuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w celu jej sprawowania. Kryterium dochodowe (stan na 30.06.2021 r.) uprawniające do specjalnego zasiłku opiekuńczego to 764,00 zł. od 1.11.2020 r. prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego jest ustalane na podstawie dochodu z 2019 r. w celu ustalenia dochodu, liczy się łączny dochód dwóch rodzin: rodziny osoby sprawującej opiekę i rodziny osoby wymagającej opieki.

Kogo zaliczamy do składu rodziny?

1. Skład rodziny osoby sprawującej opiekę: małżonkowie, rodzice dzieci, opiekun faktyczny dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, a także dziecko, które ukończyło 25. rok życia, legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekunów; do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.
2. Skład rodziny małoletniej osoby wymagającej opieki: osoba wymagająca opieki, jej rodzice, małżonek rodzica osoby wymagającej opieki lub osoba, z którą rodzic osoby wymagającej opieki wychowuje wspólne dziecko, pozostające na utrzymaniu wyżej wymienionych osób dzieci w wieku do 25. roku życia. Do składu rodziny nie zaliczamy: dziecka będącego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko, rodzica osoby wymagającej opieki, zobowiązanego do alimentacji na jej rzecz.
3. Skład rodziny pełnoletniej osoby wymagającej opieki: osoba wymagająca opieki, jej małżonek lub osoba, z którą wychowuje wspólne dziecko, pozostające na utrzymaniu wyżej wymienionych osób dzieci w wieku do 25. roku życia. Do składu rodziny nie zaliczamy: dziecka będącego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

1. Osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego. Osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna.
2. Osoba sprawująca opiekę sama legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.
3. Osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu.
4. Na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury.
5. Członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, prawo do specjalnego świadczenia opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4.04.2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłku dla opiekunów.
6. Na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, prawo do specjalnego świadczenia opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4.04.2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłku dla opiekunów.
7. Na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przyznawany jest na okres ważności orzeczenia, ale nie dłużej niż do końca okresu zasiłkowego. Każdorazowo przy ustalaniu prawa do tego świadczenia obowiązkowe jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, który będzie aktualizowany po sześciu miesiącach (lub każdorazowo w przypadku wystąpienia wątpliwości co do spełniania warunków do przyznania świadczenia).

UWAGA!

W przypadku, gdy o świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy ubiegają się rolnicy, małżonkowie rolników lub domownicy, świadczenia te przysługują odpowiednio:

- rolnikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego,
- małżonkom rolników lub domownikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym.

UWAGA!**Dotyczy osób pobierających świadczenia rodzinne uzależnione od orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.**

Zgodnie z brzmieniem art. 24 ust. 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych, „jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności, prawo to ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności”.

Postępowanie w sprawie – o przyznanie świadczeń rodzinnych na wniosek osoby, która nie ma miejsca zamieszkania – wszczyna organ gminy lub miasta właściwy ze względu na miejsce jej czasowego pobytu.

Do wniosku dołącza się dokument, potwierdzający tymczasowe zameldowanie lub potwierdzenie zamieszkania w miejscu czasowego pobytu (np. umowa najmu mieszkania). Kopię dokumentów może uwierzytelnić podmiot, realizujący świadczenia rodzinne, notariusz lub instytucja, która dokument wydała.

4. **ZASIŁEK CELOWY** jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności:

- na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, a także kosztów pogrzebu,
- na zakup żywności (kryterium dochodowe podwyższone do 150%),
- osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego,
- osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie, o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, może być przyznany:

- specjalny zasiłek celowy, w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi,
- zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczowa, pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową,
- osobom bezdomnym i innym osobom, nieposiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych, może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

4.4.2. Świadczenia niepieniężne

Do świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej zalicza się:

- pracę socjalną – działalność zawodowa, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Świadczona jest nieodpłatnie, bez względu na sytuację finansową rodziny. Praca socjalna realizowana jest przez wykwalifikowaną kadrę pracowników socjalnych. Skierowana jest na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna zmierza do tego, aby wzmocnić u podopiecznych poczucie odpowiedzialności za byt swój i swojej rodziny i nie pogłębiać zależności od pomocy społecznej,
- bilet kredytowany,
- składkę na ubezpieczenie zdrowotne, społeczne,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencję kryzysową – działania podejmowane na rzecz osób i rodzin, w tym dotkniętych przemocą, mające na celu zapobieganie pogłębianiu się występujących dysfunkcji,
- dożywianie,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.

UWAGA!

Informacji szczegółowych o przyznawanych świadczeniach udziela ośrodek pomocy społecznej właściwy dla miejsca zamieszkania osoby z niepełnosprawnościami.

4.5. Wypożyczalnie sprzętu

Wypożyczalnie sprzętu przeznaczone są dla osób z niepełnosprawnością oraz seniorów. Podstawowy sprzęt, jakim dysponują wypożyczalnie to: łóżka rehabilitacyjne, balkoniki, kule, wózki inwalidzkie, materace itp.

Tabela 9. W Kielcach funkcjonują odpłatne wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego:

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
1.	Caritas, ul. Wesoła 58, 25-363 Kielce	41 344 23 90
2.	Alfa-Med, ul. Kościuszki 8, 25-310 Kielce	41 343 47 80
3.	ProsNEA, ul. Zagórska 17 B, 25-339 Kielce	795 776 818
4.	Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego, Ortopedycznego i Pielęgnacyjnego Towarzystwa Dobroczynnego, ul. Turystyczna 1, 25-545 Kielce	41 331 69 91
5.	Orto-Medico, Sklep Medyczno-Ortopedyczny, ul. Grunwaldzka 26, 25-736 Kielce	41 345 19 64

Ponadto w ramach projektu unijnego „Centrum Usług – Współpraca na rzecz społeczności lokalnej” powstały wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych przy:

- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łopusznie, ul. Strażacka 12, tel. 41 391 42 82, 572 792 983,
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mniowie, ul. Centralna 2, tel. 41 373 71 79, 885 557 122.
- Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Chęcinach, ul. Radkowska 29, tel. 41 315 10 54,
- Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bodzentynie, ul. Suchedniowska 3, tel. 41 311 55 11.

Wypożyczalnie uruchomione z projektu „Centrum Usług – Współpraca na rzecz społeczności lokalnej” działają nieodpłatnie.

5. Edukacja osób z niepełnosprawnościami

5.1. Kształcenie specjalne

Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, w tym niepełnosprawną intelektualnie, niedostosowaną społecznie oraz zagrożoną niedostosowaniem społecznym, wymagającą stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki w szkołach ogólnodostępnych, szkołach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi, szkołach integracyjnych, szkołach ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi oraz szkołach specjalnych, w tym szkołach specjalnych przysposabiających do pracy. W zależności od stopnia niepełnosprawności, uczniowie realizują różne podstawy programowe. Uczniowie z niepełnosprawnością w stopniu lekkim realizują podstawę programową taką samą, jak uczniowie w szkołach ogólnodostępnych. Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym realizują odrębną podstawę programową. Podstawą do objęcia ucznia kształceniem specjalnym jest orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnię specjalistyczną.

Tabela 10. Liczba uczniów w oddziale szkoły specjalnej i oddziale specjalnym w szkole ogólnodostępnej powinna wynosić:

Lp.	Szkoła specjalna i oddział specjalny w szkole ogólnodostępnej	Liczba uczniów
1.	Oddział dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	nie więcej niż 4
2.	Oddział dla uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym	nie więcej niż 4
3.	Oddział dla uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną, z wyłączeniem uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	nie więcej niż 6
4.	Oddział dla uczniów niesłyszących i słabosłyszących	nie więcej niż 8
5.	Oddział dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	nie więcej niż 8
6.	Oddział dla uczniów niewidomych i słabowidzących	nie więcej niż 10
7.	Oddział dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją	nie więcej niż 12

Lp.	Szkoła specjalna i oddział specjalny w szkole ogólnodostępnej	Liczba uczniów
8.	Oddział dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	nie więcej niż 16
9.	Oddział zorganizowany dla uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności, o których mowa w pkt 1, 3, 4 oraz pkt. 6-8	nie więcej niż 5
10.	Oddział szkoły specjalnej, liczba uczniów niedostosowanych społecznie i uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym	nie więcej niż 16

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, a także o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydają zespoły orzekające, działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym w poradniach specjalistycznych. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego określa zalecane formy kształcenia specjalnego, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności, stopnia niepełnosprawności intelektualnej lub innego zaburzenia.

Kształcenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, w tym z niepełnosprawnością intelektualną oraz niedostosowanych społecznie w szkołach specjalnych, jest prowadzone nie dłużej niż do ukończenia przez ucznia:

- 20. roku życia – w przypadku szkoły podstawowej,
- 24. roku życia – w przypadku szkoły ponadpodstawowej,
- uczniowie niepełnosprawni intelektualnie w stopniu głębokim realizują obowiązek szkolny w formie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, które mogą być organizowane od 3. do 25. roku życia.

5.2. Kształcenie integracyjne

Szkoły integracyjne przeznaczone są dla uczniów posiadających orzeczenie uprawniające do kształcenia specjalnego w formie kształcenia integracyjnego. Dzieci z niepełnosprawnością uczą się razem ze swoimi pełnosprawnymi rówieśnikami. Liczba dzieci z niepełnosprawnościami w oddziale szkoły integracyjnej i oddziale integracyjnym w szkole ogólnodostępnej wynosi nie więcej niż 20, w tym nie więcej niż 5 dzieci lub uczniów z niepełnosprawnościami. W szkołach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi i szkołach integracyjnych zatrudnia się dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej, w celu współorganizowania procesu kształcenia w systemie integracyjnym, z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego. W klasie integracyjnej wymaga się ścisłej współpracy nauczyciela wspomagającego z nauczycielem przedmiotu. W czasie prowadzenia lekcji nauczyciel

wspomagający bierze w nich udział i pomaga w nauce osobom objętym kształceniem specjalnym/o szczególnych potrzebach edukacyjnych. Nauczyciele układają program edukacyjno-terapeutyczny. W klasie integracyjnej realizowany jest taki sam program nauczania, jak w każdej innej równoległej klasie, realizuje się podstawę programową kształcenia ogólnego. Klasy integracyjne umożliwiają dzieciom niepełnosprawnym rozwój w warunkach typowej grupy rówieśniczej, wzrastanie w gronie zdrowych rówieśników, a także przygotowują uczniów do samodzielności w życiu dorosłym. Ponadto dzieci zdrowe uczą się tolerancji, niesienia pomocy, wzajemnej współpracy oraz demokracji w odniesieniu do swoich koleżanek i kolegów z niepełnosprawnością. Inną formą kształcenia integracyjnego jest włączanie pojedynczych uczniów niepełnosprawnych w ogólnodostępnych oddziałach przedszkoli i szkół.

Tabela 11. Na terenie powiatu znajdują się następujące szkoły integracyjne oraz szkoły z oddziałami integracyjnymi:

Lp.	Nazwa szkoły	Adres
1.	Zespół Oświatowych Placówek Integracyjnych w Micigóźnie <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa Integracyjna im. 100-lecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę 	Micigózd ul. Częstochowska 21 26-065 Piekoszów tel./fax 41 306 10 84
2.	Zespół Placówek Integracyjnych w Kowali <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa • Przedszkole 	Kowala 51 B 26-052 Nowiny tel. 41 346 54 04
3.	Szkoła Podstawowa z oddziałem integracyjnym w Leszczynach	Leszczyny 33 26-008 Górnio tel. 41 302 19 65

5.3. Nauczanie indywidualne

Indywidualne nauczanie i indywidualne obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne to forma spełniania obowiązku szkolnego, polegająca na uczestniczeniu w zajęciach 1:1, czyli jeden nauczyciel na jednego ucznia. Oznacza to, że wszystkie zajęcia prowadzone są indywidualnie bez kontaktu z klasą: dziecko uczy się we własnym domu, sam na sam z nauczycielem. Przysługuje uczniom, podlegającym obowiązkowi szkolnemu, którym stan zdrowia znacznie utrudnia lub uniemożliwia uczęszczanie do szkoły. Z indywidualnego nauczania może skorzystać uczeń od klasy „0” aż do zakończenia edukacji.

Indywidualne nauczanie organizuje dyrektor szkoły, po przedstawieniu przez rodzica odpowiedniego orzeczenia. Orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego wydaje

powiatowa publiczna poradnia psychologiczno-pedagogiczna. Może poprzedzić wydanie dokumentu badaniem psychologiczno-pedagogicznym, ale nie jest to konieczne.

Indywidualne nauczanie przyznaje się na czas określony przez lekarza (nie krótszy niż 30 dni i nie dłuższy niż 1 rok szkolny), na podstawie zaświadczenia lekarskiego dostarczonego przez rodziców lub opiekunów. Do poradni warto – poza dokumentacją medyczną – dostarczyć orzeczenie o niepełnosprawności (jeśli dziecko je posiada) oraz opinię ze szkoły na temat aktualnej sytuacji ucznia.

5.4. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

Każdy rodzic lub opiekun, który niepokoi się rozwojem swojego dziecka, powinien niezwłocznie zgłosić się do poradni psychologiczno-pedagogicznej lub specjalistycznej i – w porozumieniu ze specjalistami – dokonać wstępnej wielospecjalistycznej diagnozy rozwoju dziecka, w wyniku której ustalone zostanie dalsze postępowanie. Jeżeli zajdzie podejrzenie o nieprawidłowym rozwoju dziecka, rodzice zostaną zachęteni do pogłębienia diagnozy i sięgnięcia po profesjonalną pomoc specjalistów. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka to wielospecjalistyczna, kompleksowa, skoordynowana i ciągła pomoc dziecku i jego rodzinie, od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole podstawowej. Zorganizowane zajęcia mają za zadanie skorygowanie stwierdzonych u dziecka nieprawidłowości w rozwoju. W ramach tej formy pomocy rodzina dziecka otrzymuje wsparcie psychologiczne, które pomaga przełamać poczucie osamotnienia w otoczeniu dziecka i ukazać możliwości rozwiązania trudnych problemów, związanych z wychowaniem niepełnosprawnego dziecka. W trakcie prowadzonej pomocy rodzina otrzymuje precyzyjne informacje na temat stanu zdrowia dziecka, możliwości pomocy i najważniejszych działań wychowawczych. Dzieci, które zostaną uznane za niepełnosprawne na podstawie odpowiedniego zaświadczenia lekarza pediatry lub specjalisty, mogą otrzymać opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju, wydaną przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną i na tej podstawie będą miały zorganizowane zajęcia wczesnego wspomagania. Skierowanie do konkretnej placówki, w której zajęcia będą realizowane, wydaje np. Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, koordynująca organizację wczesnego wspomagania rozwoju. Nie jest konieczne posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności, wydawanego dla celów zasiłkowych przez Zespoły Orzekania o Niepełnosprawności.

Dane kontaktowe:

Ośrodek Wczesnej Interwencji

Osiedle Na Stoku 42a, 25-437 Kielce, tel. 41 332 39 38

5.5. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna jest placówką oświatową, bezpłatną i ogólnodostępną. Celem Poradni jest wspomaganie rozwoju i efektywności uczenia się dzieci

i młodzieży, a także udzielenie ich rodzicom lub opiekunom, nauczycielom i wychowawcom pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej i rehabilitacyjnej.

Tabela 12. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
1.	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bodzentynie ul. Wolności 1 A, 26-010 Bodzentyn	41 311 50 20
2.	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chmielniku ul. Furmańska 1a, 26 -020 Chmielnik	41 354 42 17
3.	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Piekoszowie ul. Częstochowska 110, 26-065 Piekoszków	41 306 11 15

5.6. Transport uczniów

Zgodnie z art. 39 ust. 4 ustawy z dnia 14.12.2016 r. Prawo oświatowe, bezpłatny transport przysługuje:

- uczniom z niepełnosprawnościami objętym kształceniem specjalnym – do najbliższej szkoły podstawowej,
- uczniom z niepełnosprawnością ruchową, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym – do najbliższej szkoły ponadpodstawowej, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 21. rok życia,
- dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim na zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze – do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 25. rok życia,
- dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością sprzężoną, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna – do ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 24. rok życia.

Ponadto na podstawie art. 32 ust. 6 ww. ustawy niepełnosprawnym dzieciom pięcioletnim i sześciioletnim oraz dzieciom objętym wychowaniem przedszkolnym przysługuje bezpłatny transport i opieka w czasie przewozu do najbliższego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, innej formy wychowania przedszkolnego lub ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego. Istnieje również możliwość zwrotu kosztów przejazdu dziecka/ucznia z niepełnosprawnością oraz jego opiekuna do przedszkola, szkoły lub ośrodka, na zasadach określonych w umowie zawartej między wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) a rodzicami, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice.

6. Instytucje świadczące usługi dla osób z niepełnosprawnościami

6.1. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)

Celem PFRON jest wyrównywanie szans i poszanowanie praw osób z niepełnosprawnością, jak również usuwanie barier w życiu codziennym, nauce, pracy i pełnieniu ról społecznych.

Misją Funduszu jest ułatwianie osobom z niepełnosprawnościami pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym. PFRON składa się z Biura Funduszu i 16 Oddziałów terenowych. Funduszem kieruje Zarząd, zaś za kontrolę jego działań odpowiada Rada Nadzorcza.

Pomoc ze środków PFRON otrzymują:

- pracodawcy (w tym zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej),
- warsztaty terapii zajęciowej,
- organizacje pozarządowe,
- beneficjenci za pośrednictwem samorządów (wojewódzkich i powiatowych),
- instytucje,
- osoby z niepełnosprawnością.

Środki PFRON przeznaczane są między innymi na:

- rekompensatę pracodawcom chronionego i otwartego rynku pracy podwyższonych kosztów związanych z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych (dofinansowanie do wynagrodzeń),
- refundację pracodawcom kosztów przystosowania, adaptacji i wyposażenia miejsc pracy osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie tworzenia i funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej oraz zakładów aktywności zawodowej,
- zlecenie organizacjom pozarządowym i fundacjom realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością,
- współfinansowanie projektów systemowych realizowanych ze środków pomocowych Unii Europejskiej,
- wspieranie indywidualnych osób niepełnosprawnych poprzez udzielanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- refundację składek na ubezpieczenia społeczne dla osób prowadzących działalność gospodarczą, rolników niepełnosprawnych oraz rolników zobowiązanych do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika,

- dofinansowanie: likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, usług tłumacza migowego lub tłumacza-przewodnika oraz uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych,
- finansowanie aktywnych instrumentów rynku pracy dla osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych jako bezrobotne lub poszukujące pracy (szkolenia, staże itp.),
- programy PFRON.

PFRON Centrala

aleja Jana Pawła II 13, 00-828 Warszawa, tel. 22 505 55 00

Świętokrzyski Oddział PFRON

al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce

e-mail: kielce@pfron.org.pl, tel. 41 230 97 00

Wybrane Programy PFRON:

1. REHABILITACJA 25+

Adresatami programu są podmioty prowadzące OREW, ORW, SPdP oraz inne placówki edukacyjne, które będą udzielać beneficjentom programu wsparcia, określonego w programie. Jeśli adresatem programu jest samorząd powiatowy, może wyznaczyć do realizacji programu jednostkę organizacyjną.

2. Program pilotażowy „PRACA – INTEGRACJA”

Celem programu jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Adresatem programu jest osoba niepełnosprawna, pozostająca bez zatrudnienia, z orzeczoną stopniem niepełnosprawności (lub orzeczeniem równoważnym), zgłaszająca gotowość do zatrudnienia, na rzecz której prowadzone będą działania aktywizacyjne w ramach programu.

3. „STABILNE ZATRUDNIENIE”

Celem ogólnym programu jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w administracji publicznej, poprzez zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami oraz organizowanie staży zawodowych.

4. „ABSOLWENT”

Celem programu jest umożliwienie wejścia na rynek pracy osób niepełnosprawnych, posiadających wykształcenie wyższe lub realizujących ostatni rok nauki w szkole wyższej.

Ze środków przeznaczonych na realizację programu udzielona może być pomoc na podnoszenie kwalifikacji i uprawnień zawodowych.

Szczegółowe informacje dotyczące ww. programów znajdują się na stronie

<https://www.pfron.org.pl/o-funduszu/programy-i-zadania-pfron/programy-i-zadania-real/>

Bezpłatna infolinia PFRON: 800 889 777 (dni robocze, w godz. 9.00-17.00)

6.2. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Biuro Pełnomocnika jest komórką organizacyjną Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. W ramach regulaminu ministerstwa Biuro Pełnomocnika posiada własny regulamin organizacyjny. Merytorycznie Biuro Pełnomocnika podlega wyłącznie Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Biuro zajmuje się m.in.: inicjowaniem, opiniowaniem i współpracą merytoryczną w opracowywaniu nowych, lub dokonywaniu zmian obowiązujących aktów normatywnych; przygotowywaniem projektów stanowisk Ministra w sprawach dotyczących rehabilitacji zawodowej i wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych; prowadzeniem centralnej bazy danych ośrodków i organizatorów turnusów rehabilitacyjnych, posiadających wpis do rejestru wojewody oraz wydawaniem krajowego informatora o ośrodkach i organizatorach turnusów; koordynowaniem i nadzorowaniem realizacji Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”; prowadzeniem postępowań administracyjnych przed Ministrem i przygotowywaniem projektów decyzji oraz postanowień Ministra, prowadzeniem kontroli wojewódzkich i powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności w zakresie zgodności orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności z zebranymi dokumentami lub z przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności oraz prawidłowości i jednolitości stosowania przepisów, standardów i procedur w postępowaniu orzeczniczym; prowadzeniem szkoleń dla członków wojewódzkich zespołów orzekających (lekarzy, psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych, doradców zawodowych, przewodniczących i sekretarzy zespołów); przygotowywaniem projektów aktów prawnych dotyczących orzecznictwa o niepełnosprawności; współpracą z organizacjami pozarządowymi w sprawach dotyczących problematyki osób niepełnosprawnych.

Dane kontaktowe:

Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych

ul. Żurawia 4 A, 00-503 Warszawa, tel. 22 461 60 00

Adres korespondencyjny:

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa

e-mail: sekretariat.bon@mriips.gov.pl

6.3. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej to jednostka organizacyjna pomocy społecznej, powołana do realizacji zadań pomocy społecznej w województwach samorządowych.

Zadania Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej to m.in.:

- opracowanie, aktualizowanie i realizacja Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej oraz regionalnych programów wyrównywania szans różnych grup społecznych,
- sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w regionie,
- organizowanie szkolenia zawodowego kadr pomocy społecznej,
- wspieranie merytoryczne i finansowe organizacji społecznych, Kościoła Katolickiego i innych kościołów, związków wyznaniowych, fundacji, stowarzyszeń, pracodawców, osób fizycznych i prawnych, w zakresie pomocy społecznej, w tym rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz zlecenie im zadań,
- tworzenie i realizacja projektów w zakresie polityki społecznej, współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej,
- gospodarowanie środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, będącymi w dyspozycji Samorządu Województwa i opiniowanie wniosków o wpis do rejestru ośrodków uprawnionych do organizowania turnusów rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych.

Dane kontaktowe:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce

tel. 41 342 12 42, fax 41 344 30 94

e-mail: sekretariat.ROPS@sejmik.kielce.pl

6.4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, która realizuje zadania powiatu kieleckiego z zakresu pomocy społecznej, pieczy zastępczej, rehabilitacji społecznej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Nasze działania skierowane są przede wszystkim do dzieci i młodzieży pozbawionych opieki i wychowania, do rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, osób niepełnosprawnych, osób będących w kryzysie, ofiar i sprawców przemocy. Swoim obszarem pomocy obejmujemy dziewiętnaście gmin w tym: osiem gmin miejsko-wiejskich (Bodzentyn, Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Łągów, Morawica, Nowa Słupia, Pierzchnica) i jedenaście wiejskich (Bieliny, Górno, Łopuszno, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Piekoszów, Raków, Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk).

Dane kontaktowe:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach

ul. Wrzosowa 44, 25-211 Kielce

tel. 41 200 17 00, 41 200 17 01

e-mail: sekretariat@pcprkielce.pl, www.pcprkielce.pl

6.5. Ośrodki Pomocy Społecznej

Ośrodki Pomocy Społecznej to instytucje wspierające osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, z którą nie mogą sobie poradzić przy wykorzystaniu własnych sił i środków.

Tabela 13. Ośrodki Pomocy Społecznej

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Partyzantów 17, 26-004 Bieliny, gops@bieliny.pl	41 302 50 12
2.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Suchedniowska 3, 26-010 Bodzentyn, mgops@bodzentyn.umg.pl	41 311 55 11 41 311 55 41
3.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Radkowska 29, 26-060 Chęciny, checinyops@wp.pl	41 315 10 54
4.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Dygasińskiego 12, 26-020 Chmielnik, mgops@chmielnik.com	41 354 43 83
5.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pl. Staszica 22/2, 26-021 Daleszyce, mgops@daleszyce.pl	41 307 24 78 41 307 24 95
6.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Górno 169, 26-008 Górno, gops@gopsgorno.pl	41 302 39 51 41 302 36 47
7.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Rynek 62, 26-025 Łągow, gops@lagowgmina.pl	41 343 70 59
8.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Strażacka 12, 26-070 Łopuszno, gopslopuszno@poczta.onet.pl	41 391 42 82 41 391 40 54
9.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Jana Pawła II 5, 26-001 Masłów, gops@maslow.pl	41 311 08 70 41 311 08 94
10.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Urzędnicza 18, 26-085 Miedziana Góra, sekretariat@miedziana-gora.pl	41 303 19 70 41 303 16 05
11.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Centralna 9, 26-080 Mniów, gops@mniow.pl	41 373 71 79

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
12.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Kielecka 9, 26-026 Morawica, sekretariat@gopsmorawica.pl	41 301 40 40 41 301 40 41
13.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Staszica 18, 26-006 Nowa Słupia, sekretariat@gopsnowaslupia.pl	41 317 71 39
14.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Czarnowska 59, 26-065 Piekoszów, gops@gops.piekoszow.pl	41 306 18 09 41 306 28 56 41 306 31 80
15.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Urzędnicza 6, 26-015 Pierzchnica, urząd@pierzchnica.pl	41 353 80 22
16.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Sienieńskiego 19, 26-035 Raków, gops51@op.pl	41 353 52 01
17.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Białe Zagłębie 25, 26-052 Nowiny, gops@nowiny.com.pl	41 347 56 70
18.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Żeromskiego 16, 26-067 Strawczyn, gops@strawczyn.pl	41 303 80 18
19.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Spacerowa 8a, 26-050 Zagnańsk, sekretariat@gopszagnansk.pl	41 311 31 35 41 300 14 44

6.6. Domy Pomocy Społecznej

Całodobowe instytucje organizujące opiekę bytową, wspomagająco-rehabilitacyjną, terapeutyczną, rehabilitacyjną dla osób niepełnosprawnych i starszych.

Tabela 14. Dla osób przewlekle somatycznie chorych

Lp.	Nazwa i typ domu/Adres	Telefon, fax
1.	Dom Pomocy Społecznej ul. Tarnowska 10, 25-272 Kielce	41 348 24 00 fax 41 348 24 04
2.	Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II, ul. Jagiellońska 76, 25-734 Kielce	41 367 63 19 fax 41 367 69 31

Lp.	Nazwa i typ domu/Adres	Telefon, fax
3.	Dom Pomocy Społecznej im. prof. A. Kępińskiego, ul. Jagiellońska 76, 25-734 Kielce	41 345 64 97 41 345 64 97
4.	Dom Pomocy Społecznej im. Jana i Marysieńki Sobieskich, ul. Sobieskiego 30, 25-124 Kielce	41 367 67 36 41 367 63 20 41 367 69 67
5.	Dom Pomocy Społecznej ul. Czarnowska 2a, 26-065 Piekoszów	41 306 13 55 41 306 13 33

Tabela 15. Dla osób w podeszłym wieku

Lp.	Nazwa i typ domu/Adres	Telefon, fax
1.	Dom Pomocy Społecznej – Dom Seniora Nestor ul. Peryferyjna 15, 25-562 Kielce (Nestone Spółka z o.o. z siedzibą w Kielcach)	41 333 57 33 798 772 440
2.	Dom Pomocy Społecznej „Helena” Ruda Strawczyńska 80 a 26-067 Strawczyn (Agnieszka Dudek Prywatne Domy Opieki)	514 261 894
3.	Dom Pomocy Społecznej – Dom Seniora Zielone Niwy, Niwy 20 J 26-021 Daleszyce (Przedsiębiorstwo „Natoł” Andrzej Nawrot)	41 230 79 30 608 707 485
4.	Dom Pomocy Społecznej Osiny 54 B, 26-015 Pierzchnica (Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Profilaktyka” Wiesława Piotrowska)	41 350 10 24 515 070 077
5.	DPS – Dom Seniora im. Sue Ryder ul. Szkolna 36, 26-015 Pierzchnica (niepubliczny)	41 353 85 01 41 353 85 05

Tabela 16. Dla osób niepełnosprawnych fizycznie, niewidomych i słabowidzących oraz osób przewlekle chorych

Lp.	Nazwa i typ domu/Adres	Telefon, fax
1.	Dom Pomocy Społecznej PZN ul. Złota 7, 25-015 Kielce	41 345 49 09 fax 41 345 00 54

Tabela 17. Dla osób przewlekle psychicznie chorych

Lp.	Nazwa i typ domu/Adres	Telefon, fax
1.	Dom Pomocy Społecznej ul. Żeromskiego 4/6, 25-369 Kielce	41 344 59 30 41 344 59 42 41 367 66 73 41 367 63 22

Tabela 18. Dla osób niepełnosprawnych intelektualnie

Lp.	Nazwa i typ domu/Adres	Telefon, fax
1.	Dom Pomocy Społecznej w Łagiewnikach Łagiewniki 73, 26-020 Chmielnik	41 354 20 76 41 354 20 50 fax 41 354 30 50
2.	Dom Pomocy Społecznej w Zgórsku ul. Szewska 28, Zgórsko, 26-052 Nowiny	41 366 75 75

Tabela 19. Inne placówki zapewniające całodobową opiekę

Lp.	Nazwa i typ domu/Adres	Telefon, fax
1.	Dom Opieki Rodzinnej ul. Kardynała S. Wyszyńskiego 2, 26-015 Pierzchnica	41 353 86 28
2.	Pielęgniarski Dom Opieki „Leśna Oaza” ul. Czerwona Góra 11, 26-060 Chęciny	41 368 76 58
3.	Dom Opieki w Korzennie Korzenno 42, 26-035 Raków	41 265 34 96
4.	Centrum Opieki Długoterminowej ul. Ściegiennego 229, 25-116 Kielce	602 392 487
5.	Pensjonat Opiekuńczo-Rehabilitacyjny „Nasz Dom” ul. Tobrucka 19, 25-220 Kielce	41 362 05 60
6.	Centrum Diennej Opieki i Pielęgnacji Caritas w Wiśniówce Wiśniówka 38, 26-050 Zagnańsk	41 344 52 82 882 352 411

6.7. Środowiskowe Domy Samopomocy

Instytucje organizujące codzienne zajęcia wspomagająco-terapeutyczne dla osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 20. Środowiskowe Domy Samopomocy

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
1.	Środowiskowy Dom Samopomocy Zrecze Duże 22, 26-020 Chmielnik	41 354 24 20 515 079 354
2.	Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Gajowa 3, 26-080 Mniów	41 373 83 36
3.	Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Częstochowska 85, 26-065 Piekoszków	41 243 63 53
4.	Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Starowiejska 60, Brudzów 3, 26-026 Morawica	41 311 46 92 41 301 71 23
5.	Środowiskowy Dom Samopomocy Wola Jachowa 136, 26-008 Górno	41 302 32 54
6.	Środowiskowy Dom Samopomocy Józefina 58, 26-070 Łopuszno	41 351 41 49
7.	Środowiskowy Dom Samopomocy Typu A dla osób przewlekłe psychicznie chorych, ul. Miodowa 7, 25-553 Kielce	41 362 71 50
8.	Środowiskowy Dom Samopomocy Typu B dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, ul. Okrzei 8, 25-525 Kielce	41 368 17 50
9.	Środowiskowy Dom Samopomocy Typu B dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, ul. Kołłątaja 4, 25-715 Kielce	41 345 84 65
10.	Środowiskowy Dom Samopomocy Typu B dla osób niepełnosprawnych intelektualnie ul. Orzeszkowej 53, 25-435 Kielce	41 314 49 76
11.	Środowiskowy Dom Samopomocy Typu C dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych np. ze zdiagnozowaną chorobą Alzheimera ul. Krzemionkowa 1, 25-750 Kielce	41 345 07 65 604 423 589

6.8. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Podmiot organizujący zajęcia aktywizujące z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej dla osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 21. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
1.	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Pomoc Niepełnosprawnym w Osinach, Osiny 30, 26-015 Pierzchnica	41 353 82 39
2.	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Domu Pomocy Społecznej w Zgórsku, ul. Szewska 28, Zgórsko, 26-052 Nowiny	41 345 93 76
3.	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Wiejskim Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie i Ruchowo, Fanisławice 22, 26-070 Łopuszno	41 391 60 23
4.	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Braterskie Serca Belno 143, 26-050 Zagnańsk	41 300 19 51
5.	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Dziennym Domu Pobytu Otwarte Serca, Sędek 63, 26-025 Łągów	41 389 70 13
6.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Kielcach przy Domu Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta, ul. Kryształowa 6, 25-705 Kielce	41 345 24 62
7.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Kielcach przy DPS Jana Pawła II, ul. Słoneczna 9, 25-731 Kielce	41 345 01 65
8.	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Domu Pomocy Społecznej w Gnojnie, Gnojno 118, 28-114 Gnojno	41 353 24 18
9.	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Domu Pomocy Społecznej w Mnichowie, Mnichów 135, 28-300 Jędrzejów	41 387 35 12
10.	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Fundacji Pomocy Osobom Niepełnosprawnym Złote Serce w Michałowie, Michałów 104, 28-411 Michałów	41 356 51 67
11.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Miłkowskiej Karczynie, Miłkowska Karczma 141A, 27-415 Kunów	519 600 938

6.9. Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze

Podmiot leczniczy udzielający stacjonarnie całodobowo usług medycznych, obejmujących długoterminową opiekę medyczną oraz pielęgnację.

Tabela 22. Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze

Lp.	Adres	Telefon
1.	ul. Kielecka 1-3, 26-020 Chmielnik	41 354 21 36 41 354 20 17
2.	ul. Osikowa 4, Bilcza, 26-026 Morawica	41 311 78 70 41 311 78 71
3.	ul. Czarnowska 2a, 26-065 Piekoszów	41 306 13 55
4.	Osiny 54B, 26-015 Pierzchnica	41 350 10 24 515 070 077
5.	ul. Sobieskiego 30, 25-900 Kielce	41 361 47 31 41 367 67 36
6.	ul. Wesoła 45, 25-363 Kielce	41 361 68 59

6.10. Zakłady Opieki Zdrowotnej

Instytucja udzielająca świadczeń zdrowotnych i promująca zdrowie.

Tabela 23. Zakłady opieki zdrowotnej na terenie powiatu kieleckiego

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
1.	Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Bielinach, ul. Partyzantów 12, 26-004 Bieliny	41 302 50 18
2.	Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Bodzentynie, ul. Ogrodowa 1, 26-010 Bodzentyn	41 311 52 15
3.	Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Chęcinach, Osiedle Północ 10, 26-060 Chęciny	41 315 10 45 41 315 15 10
4.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Chmielniku, ul. Kielecka 18, 26-020 Chmielnik	41 354 22 31

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
5.	Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Daleszycach, Plac Staszica 22, 26-021 Daleszyce	41 317 12 53
6.	Ośrodek Zdrowia w Górnem, Górno 80 B, 26-008 Górno	41 302 30 93
7.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Wielmed” w Łagowie, ul. Słupska 3, 26-025 Łagów	41 307 40 26
8.	Gminny Ośrodek Zdrowia w Łopusznie, ul. Strażacka 10, 26-070 Łopuszno	41 391 40 27 41 391 41 40
9.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PULS Ośrodek Zdrowia w Masłowie, ul. Jana Pawła II 3, Masłów Pierwszy 26-001 Masłów	41 311 08 95
10.	Samorządowy Ośrodek Zdrowia w Miedzianej Górze, ul. ks. Janusza Przyłęckiego 1, Kostomłoty Drugie, 26-085 Miedziana Góra	41 303 12 00
11.	Gminny Ośrodek Zdrowia w Mniowie, ul. Centralna 6, 26-080 Mniów	41 373 70 03
12.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Morawica” w Morawicy, ul. Kielecka 36, 26-026 Morawica	502 128 238 41 311 45 91
13.	Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowej Słupi, ul. Świętokrzyska 53, 26-006 Nowa Słupia	41 317 70 01
14.	Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Nowinach, ul. Białe Zagłębie 3, 26-052 Nowiny	41 347 56 00 504 368 572
15.	Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Piekoszowie, ul. Częstochowska 75, 26-065 Piekoszów	41 306 10 62 577 495 003
16.	Samorządowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Pierzchnicy, ul. Szkolna 30, 26-015 Pierzchnica	41 353 80 18
17.	Gminny Ośrodek Zdrowia w Rakowie, ul. Klasztorna 16, 26-035 Raków	41 353 50 09
18.	Samorządowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Strawczynie, ul. Ogrodowa 2, 26-067 Strawczyn	41 303 80 06

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
19.	Samorządowy Zespół Ośrodków Zdrowia w Zagnańsku, ul. Spacerowa 8b, 26-050 Zagnańsk	41 300 10 57

6.11. Hospicja

Instytucja realizująca zadania opieki paliatywnej, przeznaczona dla pacjentów przewlekłe, nieuleczalnie chorych.

Tabela 24. Hospicja

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
1.	Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej GOMED-OSTROWIEC Sp. z o.o., Sp. k., al. IX Wieków Kielc 8, 25-516 Kielce	41 242 43 48
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej DIAMED w Kielcach, ul. Paderewskiego 48, 25-502 Kielce	603 867 510
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej DIAMED w Kielcach, ul. Ogrodowa 2, 26-067 Strawczyn	41 303 04 27
4.	Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach, ul. Jagiellońska 74B, 25-734 Kielce	41 367 42 74
5.	Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach, ul. Wesoła 58, 25-363 Kielce	41 242 86 74
6.	Stacjonarne Hospicjum im. św. Matki Teresy z Kalkuty w Kielcach, ul. Mieszka I 48c, 25-624 Kielce	41 345 80 81 784 533 038

Tabela 25. Opieka paliatywna

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
1.	Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach, ul. Artwińskiego 3, 25-734 Kielce	41 367 42 74 41 367 42 08
2.	Zespół Placówek Opiekuńczo-Lecznicznych Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach, ul. Księcia Mieszka I 48C, 25-624 Kielce	41 303 85 81 41 345 80 81 784 533 038

6.12. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami

Tabela 26. Wybrane podmioty prowadzące działania społecznie użyteczne dla osób z niepełnosprawnościami

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
1.	Kieleckie Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane (SM), ul. Zagórska 14, 25-355 Kielce	41 368 24 80
2.	Świętokrzyskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom, Młodzieży, Dorośłym z Cukrzycą i z Innymi Schorzeniami, ul. Warszawska 99/42, 25-543 Kielce	609 309 229
3.	Świętokrzyski Klub „Amazonki” przy Świętokrzyskim Centrum Onkologii, ul. St. Artwińskiego 3c, 25-734 Kielce	41 367 44 28
4.	Polski Związek Niewidomych Koło w Kielcach, ul. Bukowa 10, 25-542 Kielce	41 343 73 27
5.	Polski Związek Niewidomych, ul. Czerwonego Krzyża 3, 25-353 Kielce	41 344 88 38 690 895 881
6.	Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie, ul. Karczówkowska 36, 25-711 Kielce	41 366 94 04
7.	Fundacja Nadzieja Rodzinie, ul. Witosa 4, 26-020 Chmielnik do korespondencji: ul. Karczówkowska 36, 25-711 Kielce	41 366 94 04
8.	Stowarzyszenie „Arka Nadziei”, ul. Mickiewicza 1, 25-352 Kielce	41 344 28 58
9.	Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji Społecznej „FENIKS”, ul. Strycharska 15/58, 25-659 Kielce	501 759 341
10.	Stowarzyszenie Pomoc Niepełnosprawnym w Osinach, Osiny 30, 26-015 Pierzchnica	41 353 82 39
11.	Wiejskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie i Ruchowo, Ruda Zajączkowska 83, 26-070 Łopuszno	41 391 60 42
12.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, ul. Chęcińska 23, 25-020 Kielce	41 361 47 96 wew. 13, 14

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
13.	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „RAZEM”, ul. Częstochowska 85, 26-065 Piekoszków	41 306 24 52
14.	Stowarzyszenie Przeciwdziałające Patologiom Społecznym „Zdrowy Tumlin”, Tumlin-Wykień 40, 26-085 Miedziana Góra	41 303 11 33
15.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „PLUSIK”, w Kostomłotach II 133 „Stara Plebania”, 26-085 Miedziana Góra	889 338 766
16.	Punkt Konsultacyjny Fundacji „Szansa” w Kielcach, ul. Targowa 18 (piętro 14, pok. 1422) 25-520 Kielce	41 343 34 26 662 138 600
17.	Fundacja na rzecz promocji zdrowia „Puls”, ul. Starodomaszowska 20/U13, 25-315 Kielce	790 230 790
18.	Akademicka Fundacja Staropolska, ul. mjr. Jana Piwnika Ponurego 49, 25-666 Kielce	41 335 86 90
19.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Rodziny „SZANSA” w Kielcach, ul. al. IX Kielc 6/9, 25-516 Kielce	604 598 816
20.	Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział Kielce – ŚDS, ul. Mieszka I-go 79, 25-624 Kielce	41 366 08 56 508 318 661
21.	Świętokrzyskie Towarzystwo Pomocy Osobom Niepełnosprawnym, ul. Ściegiennego 207, 25-116 Kielce	41 348 91 83 601 471 323
22.	Fundacja Aktywnej Rehabilitacji, ul. Piotrkowska 12/708, 25-510 Kielce	41 336 11 02
23.	Stowarzyszenie „Usłyszcie Nas”, ul. Jagiellońska 30, 25-608 Kielce	41 367 62 78
24.	Stowarzyszenie Projekt Świętokrzyskie, ul. Targowa 18, lok. 516, 25-001 Kielce	507 718 744
25.	PROREW, ul. Kasztanowa 12/15, 25-555 Kielce	577 353 650
26.	Fundacja na Rzecz Wspierania Rodziny oraz Dzieci i Młodzieży „Fundacja z Uśmiechem”, ul. Mielczarskiego 121/303, 25-611 Kielce	785 295 038

Lp.	Nazwa/Adres	Telefon
27.	Fundacja PESTKA, ul. Marszałka J. Piłsudskiego 36/20, 25-431 Kielce	41 341 74 96
28.	Fundacja „Kochaj mnie po prostu”, ul. Cisowa 39, Bilcza, 26-026 Morawica	661 661 061 782 367 008 502 521 848
29.	Fundacja DOGadanka, ul. Letniskowa 30, Wola Kopcowa, 26-001 Masłów	507 064 976
30.	Fundacja Możesz Więcej, ul. Jeżynowa 30, Bilcza, 26-026 Morawica	669 430 643 577 353 650

7. Dostępność budynku Starostwa Powiatowego dla osób z niepełnosprawnościami

Budynek Starostwa Powiatowego w Kielcach, przy ulicy Wrzosowej 44, siedzibę tam mają również jednostki organizacyjne (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach, Powiatowy Zarząd Dróg, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego).

1. Do budynku prowadzą:

dwa wejścia główne:

- wejście do budynku z poziomu przyziemia w segmencie 3, od skrzyżowania ulic Popiełuszki i Wrzosowej bezpośrednio do strefy obsługi klienta w Wydziale Komunikacji i Transportu,
- wejście do budynku z poziomu parteru od strony dziedzińca (parking od strony południowej) bezpośrednio do Biura Obsługi Klienta, drzwi nie otwierają się automatycznie,

pozostałe wejścia:

- wejście od ul. Wrzosowej w poziomie przyziemia do segmentu 4 na klatkę schodową (ewakuacyjne),
- wejście od strony wschodniej w poziomie przyziemia do segmentu 4 na klatkę schodową (ewakuacyjne),
- wejście od dziedzińca (strona północna) w poziomie parteru do segmentu 1 na klatkę schodową (ewakuacyjne),
- wejście od strony południowej w poziomie parteru do segmentu 4 (wejście dla niepełnosprawnych).

Wszystkie wejścia są dostępne dla niepełnosprawnych poruszających się na wózkach.

2. Przy wejściach nie ma głośników systemu naprowadzającego dźwiękowo osoby niewidome i słabowidzące.
3. Przy wejściach głównych zainstalowane są systemy przywoławcze dla niepełnosprawnych.
4. Szerokości przejść wewnątrz budynku oraz windy osobowe komunikujące przyziemie z pozostałymi kondygnacjami zapewniają dostęp osobom niepełnosprawnym poruszającym się na wózkach do wszystkich części obiektu.
5. W budynku są trzy windy wyposażone w przyciski z oznaczeniem w alfabecie Braille'a.
6. Na każdej kondygnacji znajdują się dwie toalety dla osób niepełnosprawnych (łącznie 10 toalet dla osób niepełnosprawnych), wyposażone w system wzywania pomocy.
7. Przed budynkiem wyznaczono 13 miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych.
8. Do budynku i wszystkich jego pomieszczeń można wejść z psem asystującym i psem przewodnikiem.
9. W budynku nie ma pętli indukcyjnych.
10. W budynku nie ma oznaczeń w alfabecie Braille'a ani oznaczeń kontrastowych lub w druku powiększonym dla osób niewidomych i słabowidzących.

11. Istnieje możliwość skorzystania z bezpłatnych usług tłumacza migowego w godzinach pracy urzędu.

PCPR dysponuje pętlą indukcyjną oraz urządzeniem lektorskim z funkcją powiększalnika. Zainstalowane zostały nadajniki Systemu YourWay.

Na podstawie art. 30 ustawy z dnia 19.07.2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, klient może wskazać bariery utrudniające lub uniemożliwiające zapewnienie dostępności w Starostwie Powiatowym, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach, w zakresie architektonicznym oraz informacyjno-komunikacyjnym.

Każdy ma prawo:

- zgłosić uwagi dotyczące dostępności cyfrowej strony lub jej elementu,
- zgłosić żądanie zapewnienia dostępności cyfrowej strony lub jej elementu,
- wnioskować o udostępnienie niedostępnej informacji w innej alternatywnej formie.

Żądanie musi zawierać:

- dane kontaktowe osoby zgłaszającej,
- wskazanie strony lub elementu strony, której dotyczy żądanie,
- wskazanie dogodnej formy udostępnienia informacji, jeśli żądanie dotyczy udostępnienia w formie alternatywnej informacji niedostępnej.

Rozpatrzenie zgłoszenia powinno nastąpić niezwłocznie, najpóźniej w ciągu 7 dni. Jeśli w tym terminie zapewnienie dostępności albo zapewnienie dostępu w alternatywnej formie nie jest możliwe, powinno nastąpić najdalej w ciągu 2 miesięcy od daty zgłoszenia.

Na stronie internetowej Starostwa Powiatowego oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie znajdują się przedmiotowe wnioski. Wszelkie informacje na temat dostępności można uzyskać pod nr tel. 41 200 17 01 lub 41 200 17 04.

Przydatne adresy www:

1. Ogólnopolska Baza Zakładów Pracy Chronionej
<http://www.zpchr.pl/>
2. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
<http://www.pfron.org.pl/>
3. Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
<http://www.niepelnosprawni.gov.pl/>
4. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej – informacje dotyczące polityki państwa w zakresie pomocy społecznej oraz działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami
<https://www.gov.pl/>
5. Ministerstwo Zdrowia
<https://www.gov.pl/web/zdrowie>
6. Rzecznik Praw Pacjenta
<https://www.gov.pl/web/rpp/>

7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach
<https://pcprkielce.pl/>
8. Tłumacz on-line języka migowego
<http://tlumaczonline.waw.pl/>
9. Baza ofert pracy dla niepełnosprawnych
<http://www.BezBarier.pl/>
10. Internet dla niepełnosprawnych – informacje przydatne dla osób z niepełnosprawnościami, a także wirtualne serwery lokalne
<http://idn.org.pl/>

Informator wydany ze środków Unii Europejskiej na potrzeby projektu „Centrum Usług – Współpraca na rzecz społeczności lokalnej” realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 dla EFS, Oś 9 Włączenie społeczne i walka z ubóstwem, Działanie 9.2 Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych, Poddziałanie 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych.

